

การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

โดย
นายยุทธนา เลิศคลัง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโท
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

STUDENT AFFAIRS MANAGEMENT OF KURURATRANGSARIT SCHOOL
UNDER THE RATCHABURI SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2022

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
โดย นายยุทธนา เลิศคลัง
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. ชัตติยา ต้วงสำราญ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

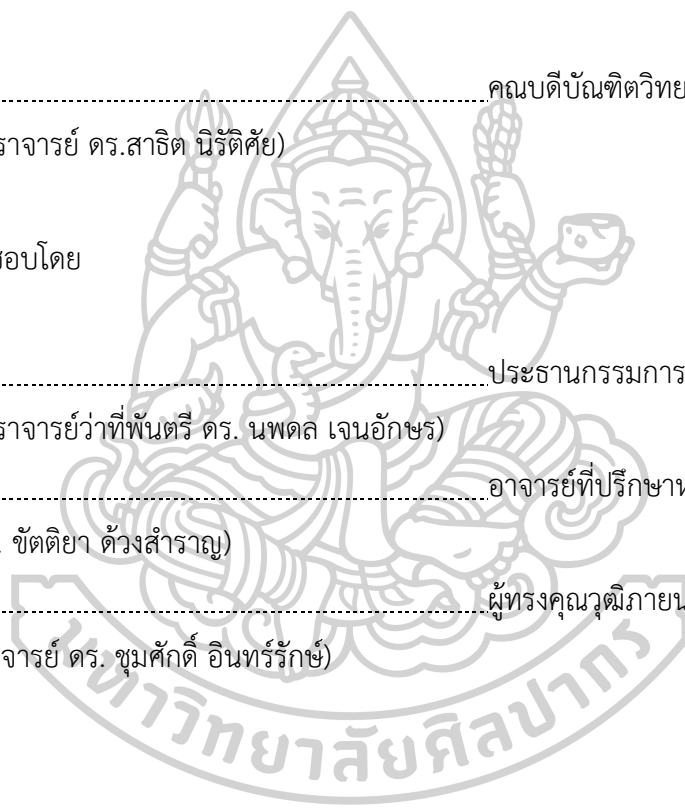
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (ผู้รักษาการแทน)
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต นิรติศัย)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ว่าที่พันตรี ดร. นพดล เจนอักษร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. ชัตติยา ต้วงสำราญ)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์)

630620081 : การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : การบริหารกิจการนักเรียน

นาย ยุทธนา เลิศคลัง: การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. ชัดติยา ดั่งสำราญ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1. การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี และ 2. แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภทคือ 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อหาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่ามัธยเลขคณิต อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน

2. แนวการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ มีแนวทางดังนี้ 1) จัดให้มีการประชุมวางแผน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง ผ่านทางสภานักเรียน ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง 2) จัดให้มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจนในรูปแบบคณะกรรมการ มีบทบาทในการประสานงานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ 3) จัดให้มีการอบรม นิเทศส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน 4) จัดให้มีการกำหนดผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน นิเทศ ติดตาม ครูที่ปรึกษาเพื่อทราบแนวทางการดูแลนักเรียน 5) จัดให้มีการนิเทศ ติดตาม สรุปผลงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ผลการปฏิบัติกิจกรรมของงานกิจการนักเรียนในระหว่างดำเนินการ

630620081 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : Student Affairs Administration

MR. YUTTHANA LERSKLUNG : STUDENT AFFAIRS MANAGEMENT OF KURURATRANGSARIT SCHOOL UNDER THE RATCHABURI SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE THESIS ADVISOR : KHATTIYA DUANGSAMRAN

The objectives of this research were to investigate 1) Student Affairs Administration of Kururatrungsarit School under The Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi. 2) Guidelines for Student Affairs Administration of Kururatrungsarit School under The Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi. The population used in the study was 92 administrators and teachers of Kururatrungsarit School under The Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi. The research instruments were 2 types. They were 1. Questionnaires on Student Affairs Administration according to the standard of secondary school . The statistics used in the research were frequency, percentage, and arithmetic mean. And 2. a structured interview form to find guidelines for Student Affairs Administration at Kururatrungsarit School under The Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi and content analysis.

The results showed that

1. Student Affairs Administration of Kururatrungsarit School Overall, it was at a high level. When considering each aspect, it was found that the arithmetic mean was at a high level in all aspects when it was sorted by the arithmetic mean value from highest to lowest was the evaluation of Student Affairs Administration performance, Promoting Democracy in Schools, Implementation of the Student Care and Support System Student Affairs Administration in terms of promoting and developing students to have discipline, morality, ethics, and planning Student Affairs Administration.

2. Guidelines for Student Affairs Administration of Kururatrungsarit School. There were the following guidelines: 1) There should be a planning meeting. Listen to the opinions of the student council and the parents' representative. 2) The person responsible for student affairs should be clearly appointed in the form of a committee. 3) There should be training and supervision to promote student behavior. 4) Responsibilities are clearly defined, supervise, follow up. 5) There should be a follow-up of the results related to the promotion of democracy in schools every semester. and 6) Student affairs performance should be assessed regularly.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี” สำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.ชัตติยา ต้วงสารานู ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ประธานกรรมการการค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการค้นคว้าอิสระเล่มนี้จนถูกต้อง และเสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม ที่ช่วยให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณพี่ เพื่อน และพี่น้องชาวสาขาการบริหารการศึกษาทุกคนที่ให้คำแนะนำและกำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลการวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่พระคุณ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

นาย ยุทธนา เลิศคลัง

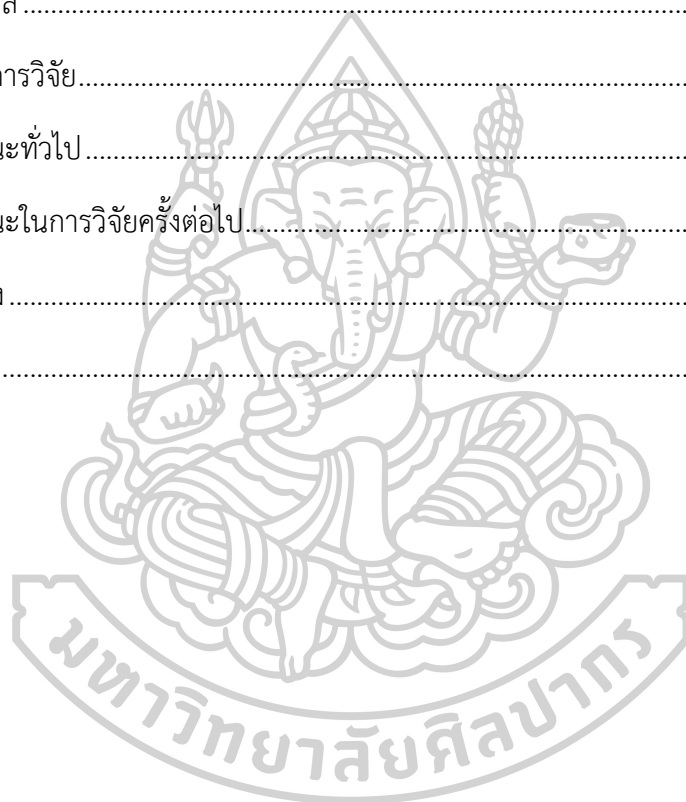
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ข้อคำถามการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียน.....	10
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	13
ความสำคัญการบริหาร	16
กระบวนการบริหาร.....	17
การบริหารสถานศึกษา	20

ขอข่ายการบริหารสถานศึกษา	20
ความหมายของกิจการนักเรียน	23
ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียน	26
ความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน	28
ความมุ่งหมายทั่วไปของการบริหารกิจการนักเรียน	32
กระบวนการบริหารกิจการนักเรียน	33
ขอข่ายการบริหารกิจการนักเรียน	35
ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ...	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
งานวิจัยในประเทศ	50
งานวิจัยต่างประเทศ	56
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	58
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	58
ระเบียบวิธีวิจัย	59
แผนแบบการวิจัย	59
ประชากร	59
ตัวแปรที่ศึกษา	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	65
สรุป	66
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	67

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี	69
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี	75
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
การอภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	87
ข้อเสนอแนะทั่วไป	87
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	88
รายการอ้างอิง	89
ประวัติผู้เขียน	111

สารบัญรูปรภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย	7
รูปภาพที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย.....	8

บทที่ 1

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มี ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบ ในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่ เป้าหมายในการพัฒนา เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง” รัฐบาลจึงได้ประกาศยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ในการพัฒนา ประเทศระยะ 20 ปีประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ 4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับ สมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ตามด้วยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ กำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืนและคนเป็นศูนย์กลางการ พัฒนา โดยมีเป้าหมายการพัฒนาเพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะและมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบคลุม อบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต¹

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ ชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยุทธศาสตร์ ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการวางรากฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุก มิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งคนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อ สังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม อโอบออารี มีวินัย รักชาติธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มี

---

¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563, 2563), 2.**

หลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง²

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ดำเนินการพัฒนานักเรียนโดยใช้กิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ร่างกาย จิตใจ เป็นบุคคลที่มีความสามารถมีความประพฤติดีมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม อันเป็นพฤติกรรมที่สังคมพึงประสงค์ และเป็นงานที่ส่งเสริมงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์คือ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข³

สถานศึกษามีการส่งเสริมกิจกรรมการบริหารกิจการนักเรียน นอกจากจะเป็นงานในความรับผิดชอบของสถานศึกษาแล้วยังเป็นภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ กำกับ ติดตาม เอาใจใส่ของผู้บริหารและครูอาจารย์ในสถานศึกษาโดยตรง และเป็นงานที่ต้องมีการปรับปรุงคัดสรรกิจกรรมต่างๆ ให้ทันสมัยเป็นประโยชน์แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ก้าวหน้า เสริมสร้างให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จนสามารถพัฒนาตนเองให้เจริญงอกงามในทุกด้าน รวมทั้งใส่ใจดูแลความประพฤติของนักเรียนให้ปฏิบัติตนในกรอบแห่งคุณงามความดีที่ควรจะทำได้โดยวางรากฐานความรู้ประสบการณ์ และอบรมบ่มเพาะ พัฒนาจิตใจควบคู่กันไปจนทำให้ประสบความสำเร็จ และเป็นการส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนและส่งผลถึงการพัฒนาบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถในขณะที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว โดยสำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ ดังนี้

² เรื่องเดียวกัน, 2.

³ ธนาภา ชมภูธัญ, "การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแคว สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2" (การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้ สู่ความยั่งยืน ณ วิทยาลัยนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, 17 มิถุนายน 2559).

1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน⁴ จะเห็นได้ว่าการบริหารกิจการนักเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา ด้วยผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ที่สำคัญในการบริหารจัดการในสถานศึกษา ส่งเสริม กำกับ และติดตาม เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ให้คำแนะนำและประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ทักษะ เจตคติคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีให้กับผู้เรียนที่จะเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ปัญหาของการวิจัย

โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านการบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งจากการศึกษาสมุดบันทึกประจำวัน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์⁵ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกำหนดแนวปฏิบัติในเรื่องของระเบียบวินัยและอาจรวมถึงเรื่องของการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่ยังไม่เพียงพอจึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และจากการสำรวจสมุดบันทึกรายชื่อนักเรียนที่มาโรงเรียนสาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 พบว่า มีนักเรียนที่มาโรงเรียนสายคิดเป็นร้อยละ 5 ของทั้งเรียนทั้งหมด ที่มาไม่ทันเข้าแถวทำกิจกรรมหน้าเสาธงหรือมาโรงเรียนในระหว่างที่มีการเรียนการสอนแล้ว⁶ จากปัญหาดังกล่าวหากเกิดขึ้นเป็นประจำก็อาจส่งผลให้นักเรียนขาดวินัยในตนเอง เช่น การตรงต่อเวลา การเคารพกฎกติกาของสังคม รวมไปถึงการจัดการตนเองของนักเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนในปัจจุบันนับวันจะทวีความรุนแรงมีรูปแบบที่ทวีความซับซ้อนตามยุคสมัย หลายคนคิดว่าพฤติกรรมดังกล่าว น่าจะมาจากปัญหาการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว จากสื่อที่นำเสนอความรุนแรงทั้งจากการเล่นเกม การรับชมรายการโทรทัศน์ การเล่น

⁴ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน, มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562), 2562), 3.

⁵ โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์, สมุดบันทึกประจำวัน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 (ราชบุรี: ฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์, 2564)

⁶ สมุดบันทึกรายชื่อนักเรียนที่มาโรงเรียนสาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 (ราชบุรี: ฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์, 2564)

อินเทอร์เน็ต และจากคุณลักษณะของนักเรียนเอง จึงเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนประพฤติดีระเบียบวินัย ซึ่งการส่งเสริมพัฒนานักเรียนในด้านระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อตนเองได้ ถือเป็นภารกิจหลักในการบริหารกิจการนักเรียน และจากการรายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ปีการศึกษา 2563 ยังพบว่า โรงเรียนยังคงมีปัญหาในเรื่องของการดำเนินงานการจัดทำระบบและขั้นตอนรับฟังเสียงสะท้อนของนักเรียนในการจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติของโรงเรียน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียน รวมไปถึงการนิเทศกำกับติดตามและการประเมินผลรายงานผลการดำเนินงาน⁷ จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการบริหารกิจการนักเรียนในด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ซึ่งสถานศึกษาจึงควรมีการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงสิ่งทีนักเรียนจะได้รับทั้งในด้านความรู้ทางวิชาการควบคู่กับการปลูกฝังจิตสำนึกคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และค่านิยมอันพึงประสงค์ให้เกิดกับผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งมีความสำคัญในการมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่จะส่งผลให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
2. เพื่อทราบแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

⁷ โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์, รายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ ปีการศึกษา 2563).

ข้อคำถามการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อคำถามสำหรับการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี อยู่ในระดับใด
2. แนวทางในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี เป็นพหุแนวทาง

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ซึ่งผู้วิจัยนำแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ (system approach) ตามแนวคิดทฤษฎีของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) โดยแนวคิดดังกล่าว กล่าวว่า โรงเรียนเป็นองค์กรระบบเปิด ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการแปรรูป (Transformation Process) ผลผลิต (Outputs) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ ทรัพยากรทางกายภาพ (วัสดุอุปกรณ์ โครงสร้างพื้นฐาน) และข้อมูลสารสนเทศ (ความรู้ ข้อมูลสารสนเทศ หลักสูตร) กระบวนการแปรรูป (Transformation Process) หมายถึง การบริหารจัดการโรงเรียน เช่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการ การบริหารทรัพยากรบุคคล หรือการดำเนินงานของผู้บริหารและครูภายในโรงเรียนที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จตามที่โรงเรียนตั้งเป้าหมายไว้ ผลผลิต (Outputs) หมายถึง เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ผลสำเร็จ ผลิตภัณฑ์และการบริการของโรงเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การปฏิบัติงานของครู การขาดงาน การลาออกจากงาน อัตราการออกกลางคันของนักเรียนและความพึงพอใจในการทำงาน เป็นต้น ข้อมูลย้อนกลับ

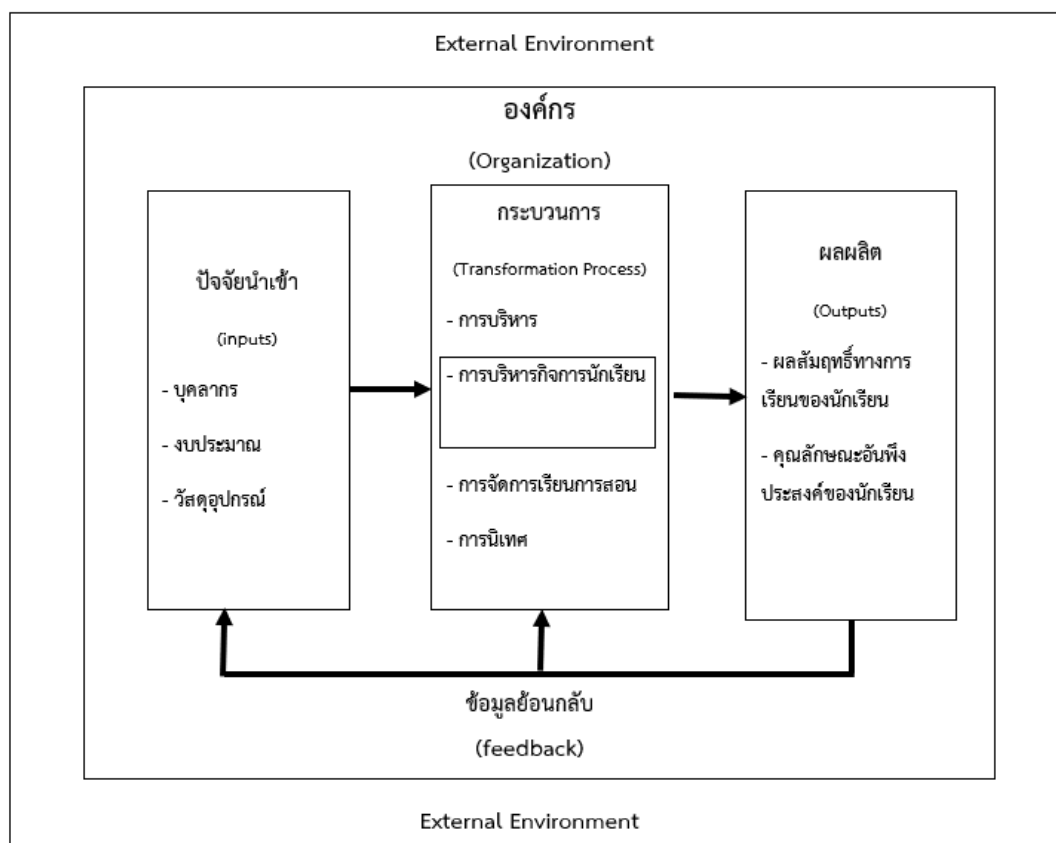
(Feedback) หมายถึง สารสนเทศเกี่ยวกับผลผลิตหรือกระบวนการของโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกปัจจัยนำเข้าสารสนเทศเหล่านี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการแปรรูปและผลผลิตในอนาคต สภาพแวดล้อม (Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบโรงเรียน ได้แก่ แรงผลักดัน ด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ⁸ สำหรับสถานศึกษาเป็นระบบเปิดเช่นเดียวกันมีปัจจัยนำเข้า (inputs) ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ โดยจะถูกปรับเปลี่ยนโดยกระบวนการ (transformation process) ของสถานศึกษาได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การเรียนการสอน การนิเทศ สุดท้ายคือผลผลิต (outputs) ซึ่งจะเป็นผลมาจากการบริหาร ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ชื่อเสียงของสถานศึกษา ความพึงพอใจของทุกฝ่ายอยู่ภายใต้ปัจจัยสภาพแวดล้อม (environment) ซึ่งมีผลต่อการบริหารงานวิชาการทั้งทางตรงและทางอ้อมได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคม สภาพทางการเมือง สภาพภูมิศาสตร์⁹ อีกทั้งสถานศึกษายังเป็นสถาบันหลักในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 เพื่อให้การศึกษามีอรรถประโยชน์ให้กับเยาวชนเพื่อให้เยาวชนมีคุณภาพ สร้างประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนจึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีโดยคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียน ความถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมเป็นที่ยอมรับของสังคม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เนื่องจากในปัจจุบันนั้นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนรู้เฉพาะในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวจึงยังไม่เพียงพอ การสร้างประสบการณ์โดยตรงกับนักเรียนในลักษณะต่าง ๆ ตามความเหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การเสริมทักษะและประสบการณ์เหล่านี้ ถือเป็นงานของกิจการนักเรียน การบริหารกิจการนักเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้ ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย

---

⁸ Lunenburg C. Fred and Ornstein C. Allan, **Educational Administration: Concepts and practices**, 7th ed. (California: SAGE Publications, 2020), 25.

⁹ อำนวย ทองโปรง, **กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการบริหารการศึกษา** พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555), 45-48.

คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน¹⁰

รูปภาพที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, *Educational Administration: Concepts and practices*, 7th ed. (California: SAGE Publications, 2020), 25.

Concepts and practices, 7th ed. (California: SAGE Publications, 2020), 25.

¹⁰ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน, *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562)*, 2562, 33-42.

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจำแนกงานกิจการนักเรียนออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ดังแผนภูมิรูปภาพที่ 2

การบริหารกิจการนักเรียน
1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน
2) การบริหารงานกิจการนักเรียน
3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

รูปภาพที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562), 33-42.¹¹

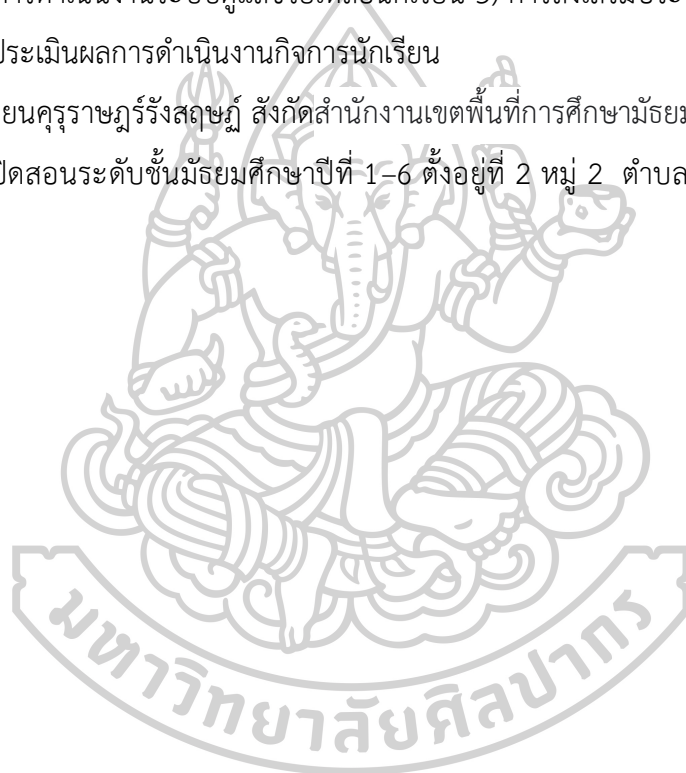
¹¹ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562), 2562), 33-42.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกันจึงได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามควรแก่วัย มีทักษะการดำเนินชีวิตช่วยเหลือตนเองได้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และศีลธรรม จริยธรรม รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

โรงเรียนศุภราชภูรังษฤษฎ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี หมายถึง สถานศึกษาเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตั้งอยู่ที่ 2 หมู่ 2 ตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหลักการ ทฤษฎี แนวคิดต่าง ๆ โดยเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาคือ การบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียน

ในปัจจุบันนี้งานกิจการนักเรียนถือเป็นขอบข่ายและภารกิจงานที่อยู่ในส่วนความรับผิดชอบของการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ดังรายละเอียดในหนังสือแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ที่ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาไว้ดังนี้ 1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา 3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา 4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร 6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน 7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 8) การดำเนินงานธุรการ 9) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 10) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน 11) การรับนักเรียน 12) การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา 13) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย 14) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ 15) การทัศนศึกษา 16) การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน 17) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา 18) การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่นที่จัดการศึกษา 19) งานประสานราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น 20) การรายงานผลการปฏิบัติงาน 21) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน และ 22) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน¹² ซึ่งโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ได้ดำเนินงานวางแผนโครงสร้าง

¹² กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด), 103-104..

การบริหารกิจการนักเรียนให้อยู่ในฝ่ายการบริหารงานบุคคลและกิจการนักเรียน เนื่องด้วยพันธกิจของกิจการนักเรียน มีความเกี่ยวข้องกับงานในฝ่ายบริหารงานบุคคล ทางโรงเรียนจึงจัดให้ฝ่ายกิจการนักเรียนอยู่ภายใต้การกำกับในฝ่ายบริหารงานบุคคล เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของโรงเรียน¹³

ความหมายของการบริหาร

การบริหารเกิดขึ้นควบคู่กับการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตได้อย่างสงบสุข เพื่อให้งานหรือกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็งานด้านใดต่างก็ใช้ศาสตร์แห่งการบริหารที่คล้ายคลึงกันได้ แต่ส่วนที่แตกต่างกันคือ ความต้องการในอรรถประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ศาสตร์แห่งการบริหารงานนั้น ๆ สำหรับการบริหารโรงเรียน (School Administration) มีเป้าหมายที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การบริหาร มีนักวิชาการได้ให้ความหมายในทัศนะต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ปัทมพร วงศ์เณร กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นกรปฏิบัติงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตามขั้นตอนการบริหาร คือ การวางแผน การจัดองค์การ การชี้นำ และการควบคุม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร¹⁴

วิโรจน์ สารรัตนะ ได้ให้ความหมายของ “การบริหาร” หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ (efficient) และประสิทธิผล (effective) โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร (administrative functions) เช่นเดียวกัน¹⁵

พิทยา บวรวัฒนา ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารว่า เป็นการนำเอากฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่ต้องทำงานด้วยความเต็มใจและความเที่ยงธรรมอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้¹⁶

¹³ โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษฎ์, เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2565, เข้าถึงได้จาก <http://www.kuru.ac.th/>

¹⁴ ปัทมพร วงศ์เณร, "พฤติกรรมกรบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2555), 10.

¹⁵ วิโรจน์ สารรัตนะ, แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธิ์, 2555), 1.

สมพงษ์ เกษมสิน ได้ให้ความเห็นว่า "การบริหาร" เป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ การนำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resource) มาประกอบกับกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นว่าการบริหารมีลักษณะเด่นอยู่หลายประการดังนี้

1. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
2. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ
3. การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
4. การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
5. การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
6. การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล ฉะนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือ (Collective Mind) เพื่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (Group Cooperation) อันจะนำไปสู่พลังรวมกลุ่ม (Group Effort) ในอันที่จะทำให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์
7. การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
8. การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
9. การบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์¹⁷

ศิริ ถีอาสนา ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า เป็นกิจกรรมกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ จัดการกระบวนการบริหาร หรือหน้าที่การบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยความสะดวก (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)¹⁸

มูนา จารง กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกัน ดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ

¹⁶ พิทยา บวรวัฒนา, **ทฤษฎีองค์การสาธารณะ** (กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), 2.

¹⁷ สมพงษ์ เกษมสิน, **การบริหารงาน**, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์, 2556), 6.

¹⁸ ศิริ ถีอาสนา, **เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา**, (มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2557), 103 – 133.

ที่อาศัยการควบคุมจากสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่¹⁹

การบริหาร หมายถึง กระบวนการการร่วมกันทำงานตามแผนและขั้นตอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้ร่วมกันตั้งไว้ โดยอาศัยทรัพยากรการบริหารและวิธีการจัดการที่เหมาะสม ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้การจัดการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการแบ่งภารกิจและขอบเขตที่รับผิดชอบ และขอบข่ายงานให้ครอบคลุมถึงภารกิจเหล่านั้นด้วย²⁰

ดังนั้นสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กลไกการทำงานของหน่วยงานที่มีรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี โดยการประยุกต์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ทางการบริหารให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นจริง อาศัยการควบคุมจากสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และการบริหารนั้นครอบคลุมถึงหน้าที่การบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

การบริหารให้ประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่อง แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหาร ดังแนวคิดต่อไปนี้

เคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) ได้มีการแบ่งกระบวนการให้การเปลี่ยนแปลงออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะยอมรับถึงความจำเป็น (Unfreezing) ซึ่งเป็นขั้นตอนของเงื่อนไขสภาพแวดล้อมและสภาพเดิมที่องค์การเป็นอยู่ ขณะนั้นเกิดปัญหา ทำให้การดำเนินการที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งอาจเกิดจากการจัดรูปแบบโครงสร้างงานหรือเทคโนโลยีที่ไม่มีประสิทธิผลหรือแม้แต่การที่พนักงานขาดทักษะขาดเจตคติที่เหมาะสม การยอมรับและเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง 2) ระยะดำเนินการเปลี่ยนแปลง (Changing) เป็นขั้นของการนำแผนงานวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ลงสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ต้องการ และ 3) ระยะรักษาสภาพใหม่ให้อยู่กับ

¹⁹ มูนา จารง, การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 21 (การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2560), 15.

²⁰ สุรพัชร เกตุรัตน์, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี" (การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2561), 24-25.

องค์การได้ถาวร (Refreezing) คือขั้นตอนการทำให้การเปลี่ยนแปลงใหม่ในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นคงอยู่ และกลายเป็นส่วนหนึ่งขององค์การต่อไป

การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการปรับปรุง การดำเนินงานด้านกระบวนการภายในองค์กร การบริหารการเปลี่ยนแปลงเป็นเทคนิคการจัดการที่เป็นส่วนหนึ่งของความสามารถหลักของผู้บริหาร การบริหารการเปลี่ยนแปลงมีหลักสำคัญ 4 ประการ คือ 1) การบริหารทิศทางการเปลี่ยนแปลง 2) การพัฒนาความสามารถของบุคลากร 3) การปรับ บุคลากรให้เข้ากับองค์กร และ 4) การพัฒนาความพร้อมขององค์กร ในยุคปัจจุบันที่เผชิญกับการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจะต้องปรับเปลี่ยนตัวเองและองค์กรให้เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อม และมีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสิ่งที่องค์กรจะต้อง ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง คือ องค์ประกอบที่สำคัญ 6 ด้าน ต่อไปนี้ 1. เป้าหมายและกลยุทธ์ (Goals and strategies) องค์กรมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายและกลยุทธ์ไปสู่เป้าหมาย อยู่ตลอดเวลา 2. เทคโนโลยี (Technology) การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีมีตั้งแต่ระดับเล็กน้อย ถึง ระดับสำคัญ 3. การออกแบบงานใหม่ (Job redesign) องค์กรจำเป็นต้องจัดงานออกเป็นกลุ่ม ต่าง ๆ ใหม่ให้มีระดับความมากหรือน้อยในประเด็น 4. โครงสร้าง (Structure) เช่น จัดโครงสร้างแบบ ตามหน้าที่หรือแบบที่เน้นผลผลิต 5. กระบวนการ (Process) เป็นขั้นตอนการทำให้งานสำเร็จก็อาจ จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง 6. คน (People) คนที่ปฏิบัติงานในองค์กรจำเป็นต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเมื่อเงื่อนไขอื่นได้เปลี่ยนแปลงไป²¹

องริ ฟาโยล (Henri Fayol) กล่าวว่าที่ทฤษฎีการบริหารจัดการ POCCC และหลักการ จัดการองค์กรสู่ความสำเร็จ 5 ประการประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดแผนปฏิบัติการหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติงาน ไว้ตั้งแต่ต้นจนจบ ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์บวกกับจินตนาการในการบริหารจัดการ ที่คาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่ง จะถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการ การทำงานและเป้าหมายที่จะต้องบรรลุสู่ความสำเร็จ

2. การจัดองค์กร (Organizing) หมายถึง การกำหนดตำแหน่งงาน ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนจำนวนคนให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการ รวมถึงการจัด โครงสร้าง ตำแหน่ง โครงสร้างองค์กร เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการด้วย หากองค์กรมีการ จัดการองค์กรที่ เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจน ไม่ทับซ้อน มีหน้าที่ครบ มีปริมาณคนพอกับที่ ต้องการ ก็ย่อมทำให้ การทำงานมีประสิทธิภาพ และโอกาสบรรลุผลสำเร็จที่สูง

²¹ ทรงพล เจริญคำ, หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพฯ: : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2563), 312.

3. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง การจัดองค์กรตลอดจนจัดโครงสร้างการทำงานนั้นจะทำให้เราเห็นสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน เห็นลำดับความสำคัญ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ เพราะการทำงานหมู่จำเป็นต้องมีผู้บังคับบัญชาเพื่อให้การทำงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีคนคอยควบคุม สั่งการ ดูภาพรวม ตลอดจนสอดส่องปัญหา เพื่อหาทางแก้ไขให้ไวที่สุด ข้อดีในการมีอำนาจสั่งการอีกอย่างก็คือช่วยให้เกิดการตัดสินใจอย่างทันท่วงที ผู้ที่มีอำนาจการตัดสินใจจะต้องสามารถวิเคราะห์ที่สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบ และตัดสินใจได้เฉียบขาด ว่องไว ตลอดจนมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนด้วย และผู้บังคับบัญชาที่ดียังสามารถที่จะสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เข้าใจและเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้กำลังใจ รวมถึงอยู่ข้าง ๆ ในยามที่เกิดวิกฤติ

4. การประสานงาน (Coordination) หมายถึง หน้าที่ในการเชื่อมโยงงานจนถึงการปฏิบัติรวมไปถึงกำลังคนในหน่วยงานให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อำนาจให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้ ทุกอย่างหากขาดการประสานงานที่ดีก็อาจทำให้เกิดความล้มเหลวได้ เมื่อมีการแบ่งโครงสร้างตลอดจนมอบหมายงานให้กับแต่ละส่วนชัดเจนแล้วการประสานงานให้เกิดการทำงานที่ดีที่สุดนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะแต่ละส่วนต้องทำงานสอดประสานกันเพื่อผลสำเร็จเดียวกันนั่นเอง การประสานงานที่ดีนั้นจำเป็นจะต้องมีในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคลต่อบุคคล หัวหน้างานต่อลูกน้อง แผนกต่อแผนก ไปจนถึงผู้บริหารต่อทุกหน่วยงานในองค์กร

5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การกำกับตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จ ลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้ ดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนด ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงาน ไปจนถึงการประสานงานทุกฝ่ายให้เกิดความราบรื่น การควบคุมนี้ยังรวมไปถึงการบริหารที่ไม่ใช่ทรัพยากรบุคคลอีกด้วย แต่รวมถึงทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบ เครื่องจักร ผลผลิตที่ได้ ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินงานทั้งหมดด้วย เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่สุด²²

เอ็ดวาร์ด เดมมิง (W. Edwards Deming) กล่าวว่า เครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น ซึ่งจะใช้ในการค้นหาปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนการทำงานโดยมีชื่อว่า Deming Cycle วงจรคุณภาพนี้ประกอบด้วย Plan Do Check Act (PDCA) ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) คือ การวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิด การทำงานที่ได้ผลลงนาม มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การพัฒนาให้เกิดสิ่งใหม่ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มีส่วนที่สำคัญเช่น การตั้งเป้าหมาย การกำหนดวัตถุประสงค์ เรียงลำดับความสำคัญของเป้าหมาย

²² HR NOTE TEAM, ทฤษฎีการบริหารจัดการ POCCC และหลักการจัดการองค์กรสู่ความสำเร็จตามแนวคิดของ Henri Fayol, เข้าถึงเมื่อ 8 ธันวาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190626-poccc-henri-fayol/>

การ ดำเนินงาน ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบและงบประมาณ การวางแผนที่ดีควรต้องเกิดจากการศึกษาที่ดี มีการวางแผนที่รอบคอบปรับได้ตามความเหมาะสม แผนที่ได้จะช่วยในการคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้น และสามารถช่วยลดปัญหามากที่สุด

2. ปฏิบัติตามแผน (Do) คือ การทำกิจกรรมต่างๆ ตามแผนที่มีการกำหนดไว้ อาจมีการกำหนดโครงสร้างคณะทำงานรองรับการดำเนินการ เช่น คณะกรรมการกำหนดวิธีในการดำเนินงาน ขั้นตอน ผู้ดูแลรับผิดชอบ ผู้ตรวจสอบและทำการประเมินผล

3. ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) คือ ขั้นตอนการประเมินผลของการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ อาจประเมินในส่วนการประเมินผลงานการดำเนินการ การประเมินผลการดำเนินตามขั้นตอน และการประเมินผลงานตามเป้าหมายของแผนงานที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการประเมินนี้เราอาจสามารถทำได้เองโดยใช้คณะกรรมการที่รับผิดชอบในแผนการดำเนินงานภายในเป็นการประเมินตนเอง แต่การใช้คนภายในอาจทำให้ขาดความน่าเชื่อถือหรือประเมินผลได้ไม่เต็มที่ จะดีหากมีการตั้งคณะประเมินจากภายนอกมาช่วย เพราะน่าจะได้ผลการประเมินที่ดีกว่าทีมงานภายใน เพราะอาจมีปัญหาลูกช่วยกันประเมินผลให้ดีขึ้นจริง แนวทางที่จะใช้ในการประเมิน

4. ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อเนื่อง (Act) คือ การนำผลของการประเมินที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อใช้ในการพัฒนาแผนในการปรับปรุงต่อไป ซึ่งควรจะเสนอแนะปัญหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ปัญหา หรือแนวทางการพัฒนาระบบที่มีอยู่ให้ดีขึ้น²³

ความสำคัญการบริหาร

การบริหาร มีความสำคัญ เพราะการบริหารเป็นกระบวนการ หรือกลไกการดำเนินงานหรือกิจกรรมขององค์กรภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยนำเทคโนโลยีและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้องค์กรได้รับประโยชน์สูงสุด โดยจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานการร่วมแรงและความตั้งใจของกลุ่มบุคคลทุกคนในองค์กรซึ่งมีจุดหมายเดียวกัน คือ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ ที่ต้องมีการรวมตัวกันเป็นหมู่เหล่า มีการรวมกลุ่มเป็นชุมชนขนาดต่างๆ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมในการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้การทำงานร่วมกันจะเป็นไปด้วยความราบรื่นและยังเกิดความเจริญก้าวหน้า ดังนั้น

²³ PDCA Cycle /วงจรการควบคุมคุณภาพหรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle), เข้าถึงเมื่อ 8 ธันวาคม 2564, เข้าถึงได้จาก

<https://www.iok2u.com/index.php/article/innovation/240-pdca-cycle-deming-cycle>

จำเป็นต้องมีการจัดระบบระเบียบและกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะยึดถือร่วมกัน ซึ่งต้องอาศัยการบริหารที่มีคุณภาพเพื่อนำพาองค์กรหรือสถาบันให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน²⁴

ครรชิต มาลัยวงศ์ กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญมาก เพราะการศึกษาของเยาวชนจะทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง หรือจะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับ ผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทาง ในทางตรงกันข้าม หากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้ว ก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้²⁵

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารนั้น จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยต้องอาศัยการบริหารที่มีคุณภาพ เพื่อนำพาองค์กรหรือสถาบันให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน โดยจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานการร่วมแรงและความตั้งใจของกลุ่มบุคคลทุกคนในองค์กร ซึ่งมีจุดหมายเดียวกัน คือ ความสำเร็จ

กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหารเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารใช้ในการนำพาองค์กรไปสู่จุดหมายปลายทางขององค์กร ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหาร ดังนี้

ศิริชัย ชินะตั้งกูร กล่าวถึงหลักและกระบวนการบริหาร แบ่งออกเป็น 7 องค์ประกอบ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน การวางแผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ความรู้ในทางวิทยาการและวิจารณ์ญาณ วินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วกำหนดวิธีการโดยถูกต้องอย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์

²⁴ สัมมา รณิธย์, **หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง, 2556), 37.

²⁵ ครรชิต มาลัยวงศ์, **เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา**, เข้าถึงเมื่อ 8 ธันวาคม 2565, เข้าถึงได้จาก http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html.

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงานและการจัดสายงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์
3. การอำนวยการและการสั่งงาน “การอำนวยการ (Directing)” เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารอย่างหนึ่งในการทำให้องค์การ (หรือหน่วยงาน) ปฏิบัติงานตามแผนต่าง ๆ
4. การตัดสินใจ การบริหารแทบทุกด้านและทุกขั้นตอนจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
5. การติดต่อสื่อสาร เป็นการส่งข่าวสารจากผู้หนึ่งไปยังอีกผู้หนึ่งซึ่งจะต้องมีสิ่งจำเป็นคือ ผู้ส่งสาร (Sender) สาร (Message) และผู้รับสาร (Receiver)
6. การประสานงาน (Co-ordination) การที่คณะบุคคลมารวมกันประกอบกิจการใดกิจการหนึ่งเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และในการจัดการเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้นี้ย่อมต้องอาศัยความเข้าใจ ความร่วมมือประสานงานกัน เพื่อให้งานต่าง ๆ สามารถเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ
7. การควบคุมงาน (Control) การควบคุม (Control) เป็นภาระหน้าที่อันสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้บริหาร เพราะในการบริหารงานนั้นมีความสำคัญอยู่ประการหนึ่ง คือ ความพยายามในอันที่จะใช้พลังของกลุ่มให้ร่วมมือประสานกันทำงานอย่างมีเหตุผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปการบริหารงานนั้นไม่อาจปฏิบัติจัดทำโดยลำพังผู้เดียว จะต้องมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ปฏิบัติผลเหล่านั้นไปตามลำดับขั้นและตามสายการบังคับบัญชา เมื่อมีการมอบอำนาจหน้าที่ให้ปฏิบัติจัดทำแล้วก็ย่อมจะต้องเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องคอยติดตามหรือควบคุมการปฏิบัติงานที่ได้มอบหมายไป²⁶

ศิริ ถีอาสนา กล่าวว่า Balanced Scorecard (BSC) คือ ระบบหรือกระบวนการในการบริหารงานชนิดหนึ่งที่อาศัยการกำหนดตัวชี้วัด (KPI) เป็นกลไกสำคัญ Kaplan และ Norton ได้ให้นิยามล่าสุดของ Balanced Scorecard ไว้ว่าเป็นเครื่องมือทางการจัดการที่ช่วยในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) โดยอาศัยการวัดหรือประเมิน (Measurement) ที่จะช่วยทำให้องค์กรเกิดความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมุ่งเน้นในสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร (Alignment and Focused) กระบวนการในการพัฒนาและจัดทำ Balanced Scorecard ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ทางกลยุทธ์ ได้แก่ การทำ SWOT Analysis เพื่อให้ได้ทิศทางและกลยุทธ์ขององค์กรที่ชัดเจน

---

²⁶ ศิริชัย ชินะตั้งกูร, หลักการทฤษฎีการบริหารและการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ ประมวลความรู้ชุดวิชาหน่วยที่ 1- 5 (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 2556), 3-12.

2. กำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร โดยกำหนดเป็นกลยุทธ์หลัก (Strategic Themes) ที่สำคัญขององค์กร

3. วิเคราะห์และกำหนดว่า Balanced Scorecard ขององค์กรควรมีทั้งหมดกี่มุมมอง และแต่ละมุมมองควรมีความสัมพันธ์กันอย่างไร แนวคิดของ Kaplan and Norton กำหนดไว้ 4 มุมมองตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการเงิน 2) มุมมองด้านลูกค้า 3) มุมมองด้านกระบวนการ ภายใน 4) มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

4. จัดทำแผนที่ทางกลยุทธ์ (Strategy Map) ระดับองค์กร โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญภายใต้แต่ละมุมมอง โดยพิจารณาว่าในการที่องค์กรจะสามารถดำเนินงานและบรรลุวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ขององค์กรได้นั้นต้องบรรลุวัตถุประสงค์ด้านใดบ้าง

5. กลุ่มผู้บริหารระดับสูงต้องมีการประชุมร่วมกันเพื่อยืนยันและเห็นชอบในแผนที่ทางกลยุทธ์ที่สร้างขึ้น

6. ภายใต้วัตถุประสงค์แต่ละประการ ต้องกำหนดรายละเอียดของวัตถุประสงค์ในด้านต่างๆ ทั้งในด้านของตัวชี้วัด ฐานข้อมูลในปัจจุบัน เป้าหมายที่ต้องบรรลุ รวมทั้งแผนงาน กิจกรรมหรือโครงการ (Initiatives) ที่ต้องทำ ซึ่งภายในขั้นตอนนี้สามารถแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังนี้ 1) การจัดทำตัวชี้วัด 2) การกำหนดเป้าหมายโดยอาศัยข้อมูลในปัจจุบัน 3) การจัดทำแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่จะต้องทำเพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดขึ้น

7. เมื่อจัดทำแผนงานหรือโครงการเสร็จแล้ว สามารถจะแปลงตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับองค์กรให้เป็นของผู้บริหารรองลงไปเพื่อให้ผู้บริหารระดับรอง ๆ ลงไป ได้จัดทำแผนปฏิบัติการตามแผนงาน หรือโครงการหลัก และกำหนดตัวชี้วัดให้กับผู้บริหารในระดับรองๆ ลงไป Balanced Scorecard เป็นหลักการที่มีความยืดหยุ่น²⁷

จากการศึกษากระบวนการบริหารสรุปได้ว่า กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย หน้าที่พื้นฐานของผู้บริหาร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยความสะดวก การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสารการประสานงาน และการควบคุม โดยอาศัยการวัดหรือประเมิน (Measurement) ที่จะช่วยทำให้องค์กรเกิดความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมุ่งเน้นในสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร

²⁷ ศิริ ถีอาสนา, เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา, (มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2557), 103 – 133.

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องกำหนด แผนงานวิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบบริหาร ภายในสถานศึกษาไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ นักวิชาการด้านการศึกษาคงได้ให้นิยามหรือความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีของสังคมภายใต้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ²⁸

สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม ภายในสถานศึกษาโดยมีแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ และบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ²⁹

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโรงเรียน ตามภารกิจทางการบริหารการศึกษา เป็นการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการของการจัดองค์การ การสั่งการ การอำนวยความสะดวก และการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

ปัจจุบันการจัดการศึกษาในสถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาโดยยึดหลักตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บท ในหมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น

²⁸ ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ, "การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 " (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 2559), 8.

²⁹ สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง, "การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ" (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561), 19.

ได้อย่างมีความสุข และหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา ในมาตรา 24 กำหนดให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

2. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

3. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

5. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ประกอบกับมาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตรการศึกษา ระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสอง แล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการวิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม ประกอบกับมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ตามประกาศกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 โดยกำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่บริหารงาน 4 ด้าน ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 อย่างด้วยกัน คือ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การ

พัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่างด้วยกัน คือ 1) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี 2) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง 3) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 4) การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ 5) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ 6) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ 7) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้จ่ายผลผลิตจากงบประมาณ 8) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 9) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา 10) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา 11) การวางแผนพัสดุ 12) การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงิน งบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี 13) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ 14) การจัดหาพัสดุ 15) การควบคุมดูแลบำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ 16) การจัดทำผลประโยชน์จากทรัพย์สิน 17) การเบิกเงินจากคลัง 18) การรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงิน 19) การนำเงินส่งคลัง 20) การจัดทำบัญชีการเงิน 21) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน และ 22) การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่างด้วยกัน คือ 1) การวางแผนอัตรากำลัง 2) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง 4) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 6) การลาทุกประเภท 7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 8) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ 9) การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน 10) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ 11) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ 12) การออกจากราชการ 13) การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ 14) การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้

ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ 15) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 16) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ 17) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ 18) การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 19) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต และ 20) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 22 อย่างด้วยกัน คือ 1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา 3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา 4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร 6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน 7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 8) การดำเนินงานธุรการ 9) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 10) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน 11) การรับนักเรียน 12) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา 13) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย 14) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 15) การทัศนศึกษา 16) งานกิจการนักเรียน 17) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา 18) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา 19) งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น 20) การรายงานผลการปฏิบัติงาน 21) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน และ 22) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

ความหมายของกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนเป็นงานหนึ่งในหลายงานของการบริหารโรงเรียนที่มีความสำคัญเพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน นอกห้องเรียน ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีจุดมุ่งหมายในการสร้างเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตและมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความพร้อมที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

ได้มีผู้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียนไว้หลายประการดังนี้

วาทุฑ พุทธพรหม สรุปไว้ว่า งานกิจการนักเรียน หมายถึง งานส่งเสริม พัฒนา ควบคุม และแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา³⁰

วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล อธิบายถึงงานกิจการนักเรียนว่า เป็นงานที่มีความสำคัญช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมเพื่อเป็นคนดีและใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนและสังคมอย่างเป็นสุข และงานกิจการนักเรียนสามารถส่งเสริมการเรียนรู้นักเรียนได้อย่างกว้างขวาง ส่งเสริมนักเรียนให้พัฒนาตนเองมีความเจริญงอกงามทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งองค์ประกอบในการเรียนรู้นอกจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว การเรียนรู้สามารถเกิดจากการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน และสามารถทำได้อย่างกว้างขวาง³¹

มาลี เกศนากกร ให้ความหมายของกิจการนักเรียนว่า เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติที่เน้นส่งเสริมการเรียนการสอน ครอบคลุม 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ด้านการบริการแนะแนว การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน และการบริการอื่น ๆ ที่จัดให้แก่ให้นักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีพฤติกรรมที่ดีงาม มีระเบียบวินัยในตนเอง อันส่งผลอันดีงาม มีระเบียบวินัยในตนเอง ทำให้นักเรียนมีความเจริญก้าวหน้า และประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปโรงเรียนต้องจัดให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา³²

³⁰ วาทุฑ พุทธพรหม, "การพัฒนากระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์" (ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุขฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2555), 13 - 14.

³¹ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษฎ์" (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2556), 19.

³² มาลี เกศนากกร, "การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42" (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556), 12.

กัญญา บัวไสว ได้กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นงานกิจกรรมนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามควรแก่วัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุข³³

สวภพ เทพกลสิกุล สรุปได้ว่า งานกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดเกี่ยวกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เป็นการบริการนักเรียน โดยจะเริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะโรงเรียน จนกระทั่งนักเรียนจบออกจากโรงเรียนไปแล้ว ทั้งนี้ในการบริหารกิจการนักเรียนดังกล่าว ต้องตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนด้วย³⁴

โรงเรียนที่ปราชญ์พิทยา กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นอีกอย่างหนึ่งของภาระงานที่สำคัญสถานศึกษา บทบาทหน้าที่จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วน³⁵

โรงเรียนธัญบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 กล่าวว่า งานกิจกรรมนักเรียนคืองานที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีระเบียบ มีวินัย มีศีลธรรม มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม รวมทั้งมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งงานกิจกรรมนักเรียนมีภารกิจหลักในการปกครองนักเรียน และงานปกครองจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกฝ่าย โดยเฉพาะนักเรียนและผู้ปกครอง ต้องรับรู้ระเบียบของโรงเรียนพร้อมกับต้องปฏิบัติตามให้อยู่ในระเบียบวินัยหรือกฎเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ ผู้ปกครองควรให้ความสนใจใส่ดูแลนักเรียนที่อยู่ในความปกครองของตนอย่างใกล้ชิด³⁶

³³ กัญญา บัวไสว, "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนสถานศึกษามัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30," วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฉบับพิเศษ (เมษายน พ.ศ.2558): 9.

³⁴ สวภพ เทพกลสิกุล, "แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามแนวคิดการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2559), 17.

³⁵ เรียงโรงเรียนที่ปราชญ์พิทยา, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่ปราชญ์พิทยา ปีการศึกษา 2562), 19.

³⁶ โรงเรียนธัญบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4, คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มงานกิจการนักเรียน, 2563), 5.

กล่าวโดยสรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยโรงเรียนอำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นงานหนึ่งในหลายงานของการบริหารโรงเรียนที่มีความสำคัญ เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนอกห้องเรียน ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน มีจุดมุ่งหมายในการสร้างเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตและมีพัฒนาการพร้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความพร้อมที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป ผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของงานกิจการนักเรียน และควรมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง เพื่อที่จะได้สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนต่อไป

ได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้หลายประการ ดังนี้

วิภาวรรณ โชติสวัสดิ์ อธิบายถึงการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงนอกเหนือจากการเรียนการสอนของนักเรียนทุกคนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีพฤติกรรมที่ดีงาม ระเบียบวินัยในตนเอง อันจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในการเรียน และการทำงาน เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไป³⁷

มาลินี เกศนากร กล่าวว่า การพัฒนางานกิจกรรมนั้นเป็นการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมในด้านความสามารถ ความรู้ความสนใจของนักเรียนในทุกด้าน เช่น ด้านร่างกาย ด้านสภาพทางอารมณ์ ความคิดสติปัญญา ให้มีกรอบที่เป็นแนวทางนำไปสู่การบริหารงานตามแผนและนโยบายของโรงเรียน โดยไม่เกี่ยวข้องกับการบวกรสอนทางวิชาการเป็นการนำนักเรียนไปสู่สังคมแห่งการทำงาน ก่อเกิดสังคมที่เกิดการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ ทำให้เกิดการฝึกฝนในทางที่ดีทุกด้านทั้งคุณธรรม จริยธรรม งานกิจกรรมนักเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นประชากรที่ดี มีทักษะความรู้ที่ดี เหมาะสมถูกต้องตามบทบาท

---

³⁷ วิภาวรรณ โชติสวัสดิ์, "การบริหารงานกิจการนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี " (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 2555), 37.

หน้าที่ เคารพในกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม นำไปสู่ทักษะการใช้ชีวิตอย่างบุคคลที่มีคุณภาพ อันจะนำพาซึ่งความสุขความเจริญแก่สังคมและมวลมนุษยชน³⁸

อนัญญา เรื่องวานิช กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียนถือว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม เสริมสร้างให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี มีระเบียบวินัยมีคุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งจะเติบโตเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศต่อไปในอนาคต งานบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่มุ่งช่วยสร้างคุณสมบัติสำคัญที่มุ่งหวังให้แก่ นักเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้และชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินชีวิตไปด้วยดี มีวินัยในตนเอง งานบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเข้าใจในหลักการและกระบวนการบริหาร และต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ในงานกิจการนักเรียนไม่น้อยไปกว่างานอื่น ๆ³⁹

วรภรณ์ บุญดอก กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหาร การกระทำทุกอย่างในโรงเรียน เพื่อช่วยพัฒนาให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อการเป็นคนดี สามารถพัฒนาสังคมได้อย่างอย่างยั่งยืน และเป็นภารกิจสำคัญที่ทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนต้องร่วมมือกันจัดขึ้น โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัด⁴⁰

ดังนั้นการบริหารกิจการนักเรียน จึงหมายถึง การจัดบริหารดูแลนักเรียนตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนในขณะเรียนและสำเร็จการศึกษา เพื่อสนับสนุนสร้างพัฒนาการให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องดำเนินการควบคู่ขนานไปกับกิจกรรมการเรียนการสอนหรืองานอื่น ๆ โดยมีระบบการจัดด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาตัวนักเรียน ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ เพื่อเติมเต็มศักยภาพให้นักเรียน โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์ โดยมีการลงมือทำจริงสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิต อีกทั้งให้นักเรียนค้นพบศักยภาพที่มีในตนเองอย่างเต็มที่ เลือก

³⁸ มาลินี เกศธนากร, "การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2556), 28.

³⁹ อนัญญา เรื่องวานิช, "แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนนันทบุรีพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3," วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 7 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2557): 101

⁴⁰ วรภรณ์ บุญดอก, **สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2**, เข้าถึงเมื่อ 11 มกราคม 2565, เข้าถึงได้จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/57920546.pdf

ตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย การวางแผนงานกิจการนักเรียน การบริหารงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

ความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนคือ งานส่งเสริม พัฒนา ควบคุม และแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของงานกิจการนักเรียนไว้ ดังนี้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ จำแนกความสำคัญของงานกิจการนักเรียนไว้ ดังนี้

1. มีความสำคัญต่อตัวนักเรียน คือ ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสคลายเครียดจากการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ เนื่องจากหากนักเรียนมุ่งแต่เรียนและทำงานตามที่ครูมอบหมายอย่างจริงจังจนไม่มีเวลาหยุดพัก ย่อมทำให้หย่อนสมรรถภาพพัฒนา ไม่มีสมรรถภาพทัดเทียมกับผู้อื่นได้
2. มีความสำคัญต่อผู้สอน เนื่องจากส่งเสริมให้ผู้สอนมีสัมพันธภาพอันดีแก่ผู้เรียน ได้รู้จักเข้าใจ และสามารถช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น
3. มีความสำคัญต่อผู้บริหารโรงเรียน ช่วยให้ผู้บริหารได้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อนำมาศึกษาหรือใช้ประโยชน์กับนักเรียนผู้ปกครอง นายจ้าง โรงเรียน หรือสถานศึกษาที่สูงขึ้นไป ซึ่งต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน
4. มีความสำคัญต่อฝ่ายแนะแนว ช่วยให้ได้รับข้อมูลด้านความถนัดและความสนใจ จากการสังเกตและบันทึกข้อมูลประจำวัน ในการร่วมทำกิจกรรมนักเรียนรายบุคคล เพื่อนำไปประกอบการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการตัดสินใจวางแผนเลือกสายการเรียนให้เหมาะสมกับตนที่สุด
5. มีความสำคัญต่อประเทศชาติ คือ เสริมสร้างประชาชาติที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณภาพ สมรรถภาพ และประสิทธิภาพ ในด้านปัญญา ศีลธรรม จรรยา มารยาท เพราะได้ส่งเสริมนักเรียนในด้านกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความรู้และประสบการณ์ ให้นักเรียนเติบโตเป็นพลังสังคมของชาติต่อไป⁴¹

⁴¹ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง, 2556), 50 - 52.

มาลินี เกศธนากร อธิบายถึงฝ่ายกิจการนักเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเสริมสร้างพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ตลอดจนสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของนักเรียนโดยเฉพาะใน ส่วนการเรียนการสอนในหลักสูตร ที่ไม่สามารถจัดให้ได้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาให้ นักเรียนเป็นผู้มีความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถมีคุณธรรม และจริยธรรม มีพละนาถัยสมบรูณ์ และสามารถประกอบอาชีพอันเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า⁴²

วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล อธิบายถึงงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่มีความสำคัญช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมเพื่อเป็นคนดี และใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนและสังคมอย่างมีความสุข และงานกิจการนักเรียนสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างกว้างขวาง ส่งเสริมนักเรียนให้พัฒนาตนเอง มีความเจริญงอกงามทั้งร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งองค์ประกอบในการเรียนรู้นอกจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว การเรียนรู้สามารถเกิดจากการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนและสามารถทำได้อย่างกว้างขวาง⁴³

อนัญญา เรื่องวานิช กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้คุณภาพเหมาะสมตามวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ศีลธรรม จริยธรรม พัฒนาตนเองสู่โลกแห่งอาชีพรวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข⁴⁴

สำนักการบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจเข้าถึงและพัฒนาผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการวางแผนและการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจสังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

⁴² มาลินี เกศธนากร, "การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2556), 28.

⁴³ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจรัลราชบพิธวิทยาคม" (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2556), 19.

⁴⁴ อนัญญา เรื่องวานิช, "แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนนันทบุรีพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3," วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 7 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2557).

สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาควินัย ในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่าน กระบวนการทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเทิดทูนและจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงปรับตัวมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันสามารถ เลือกลงดำเนินชีวิตอย่างผู้มีภูมิรู้ภูมิธรรม และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับภาวะการ เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมโลก⁴⁵

สุรพัชร เกตุรัตน์ กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียนมีความสำคัญในการช่วยให้นักเรียน สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมเพื่อเป็นคนดี และใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน และในสังคมอย่างมีความสุข และ ยังเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้คุณภาพเหมาะสมตามวัย และความ แตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม พัฒนา ตนเองสู่โลกแห่งอาชีพ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข⁴⁶

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับกิจการนักเรียนไว้ว่า สังคมเป็นตัว กำหนดปรัชญาของการดำรงชีวิตซึ่งชีวิตต้องการหลายอย่าง โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีสถาบัน หลายแห่งในสังคมที่เป็นตัวกำหนดความต้องการของบุคคล ในขณะที่เดียวกันก็เป็นตัวกำหนดบทบาท ของโรงเรียนอีกด้วย สถาบันแห่งนี้ ได้แก่ บ้าน ศาสนา รัฐบาล เป็นต้น โรงเรียนมีบทบาททั้งส่งเสริม และควบคุมบุคลากรต่าง ๆ ซึ่งบุคลากรต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผู้สร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียน ซึ่ง นักเรียนจำเป็นต้องเรียน นักเรียนมาโรงเรียนมิใช่จะมาเพื่อเรียนหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่มา เรียนรู้เพื่อจะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่สับสนและซับซ้อนได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการ ช่วยเหลือในเรื่องเหล่านี้ และกิจกรรมนักเรียนจะเป็นส่วนที่ช่วยเหลือได้อย่างมาก ในด้านที่เรายอมรับ ว่ากระบวนการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว นักเรียนได้เรียนรู้อะไร ๆ หลายอย่าง นอกห้องเรียน คนส่วนใหญ่ต้องเรียนรู้จากคนอื่น คนเราต่างก็เรียนรู้ซึ่งกันและกัน การบริหารกิจการ นักเรียนเป็นงานที่อยู่นอกห้องเรียนจึงมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้กว้างขวางขึ้น ด้านที่เป็นความ จริงที่คนสอบได้ที่ 1 ไม่จำเป็นต้องมีชีวิตที่เจริญก้าวหน้ามากกว่าคนที่สอบได้รอง ๆ หรือท้าย ๆ คนที่ สอบได้ที่ 1 มักจะมีความรู้ดีในห้องเรียนคนที่สอบได้ท้าย ๆ อาจมีความรู้หลายอย่างนอกห้องเรียน

⁴⁵ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, **มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียน มัธยมศึกษา พ.ศ.2552 (ปรับปรุง พ.ศ.2560)**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560), 33.

⁴⁶ สุรพัชร เกตุรัตน์, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี" (การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2561), 21.

ดีกว่าคนที่สอบได้ที่ 1 การบริหารกิจการนักเรียนจึงมีส่วนช่วยนักเรียนเป็นอย่างมาก ด้านที่คนเราโดยปกติจะไม่สังเกตเห็นเลย มีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอ ทั้งการกระทำและความคิดมโนภาพของแต่ละบุคคลจะมีพลังงานน้อยมากเพียงใดขึ้นอยู่กับวัยและสิ่งแวดล้อม ถ้าอยู่ในวัยเด็กจะมีพลังงานร่างกายมากกว่าความคิดในวัยผู้ใหญ่ จะมีพลังงานความคิดมากกว่าพลังงานร่างกาย ส่วนวัยรุ่นหนุ่มสาวจะมีทั้งพลังงานร่างกายและความคิดควบคู่กันไปพลังที่มีอยู่ในตัวบุคคล ไม่ว่าจะพลังกายพลังความคิดย่อมมีการใช้ และการควบคุมส่วนเกินควบคู่กันไป ส่วนพลังที่เกินนี้หากใช้ไม่ถูกทางก็จะนำไปสู่การทำลายสร้างความเสียหายหรือความเสื่อมเสียต่าง ๆ ได้

ณัฐนันท์ คำชาย กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน เป็นการบริหารในการช่วยพัฒนาบุคคลในตัวบุคคลแต่ละบุคคล ซึ่ง ณ ที่นี้หมายถึงตัวนักเรียน อันเป็นการบริหารจัดการกิจกรรมที่แสดงออกถึงการบริหารภายในภายนอกตัวนักเรียนภายในได้แก่ การบริหารของสภาพจิตใจ อารมณ์ วุฒิทางสภาพใจ แนวคิดที่มุ่งเน้นในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม การมีเหตุและผล ในพื้นฐานของความดีงาม การบริหารภายนอกได้แก่ การแสดงออกทางพฤติกรรมทางด้านบุคลิกภาพ ความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายสุขภาพอนามัย การปฏิสัมพันธ์ร่วมกับบุคคลอื่น การบริหารงานกิจกรรมนักเรียนจึงมีความสำคัญยิ่ง เพราะนักเรียนหรือผู้เรียนเปรียบได้เป็นหัวใจของโรงเรียน โรงเรียนจะก้าวไปหรือพัฒนาไปได้ ก็ขึ้นอยู่กับการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนให้ได้พร้อมซึ่งคุณภาพ คุณธรรมจริยธรรม อารมณ์ สังคม การบริหารกิจการนักเรียนในทุกสถานศึกษาจึงเป็นตัวช่วยในการสร้างพลเมืองที่ดีมีคุณภาพของประเทศ ของโลกของสังคมต่อไป⁴⁷

โรงเรียนสิงหพาทู (ประสานมิตรอุปถัมภ์) กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียน เป็นหน่วยงานสนับสนุนที่สำคัญของสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง⁴⁸

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กิจการนักเรียนมีความสำคัญในการช่วยให้นักเรียนพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีวินัยในตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ให้เยาวชน มีโอกาสสำรวจตนเอง เข้าใจตนเอง เสริมสร้างศักยภาพในตน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

⁴⁷ ณัฐนันท์ คำชาย, "การบริหารจัดการงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทพบดินทร์วิทยาเชียงใหม่" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 2562), 14.

⁴⁸ โรงเรียนสิงหพาทู (ประสานมิตรอุปถัมภ์), คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2565, เข้าถึงได้จาก http://www.singhapahu.ac.th/datashow_46174

มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม พัฒนาตนเองสู่โลกแห่งอาชีพ ช่วยให้เยาวชนเป็นคนสมบูรณ์ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

ความมุ่งหมายทั่วไปของการบริหารกิจการนักเรียน

โรงเรียนป่าเต็งวิทยา กล่าวไว้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมนักเรียนที่มุ่งเน้นภาวะผู้นำ การกล้าแสดงออกในความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่

2. เพื่อจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้นักเรียนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน

3. เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียนอย่างยั่งยืน

4. เพื่อสร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน⁴⁹

เรียนโรงเรียนที่ปราชญ์พิทยา กล่าวว่าการบริหารกิจการนักเรียนมีความมุ่งหมายดังนี้

1. มุ่งพัฒนาระบบการบริหารงานและควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ส่งเสริมและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

3. มุ่งพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านความเป็นกุลสตรี มีคุณธรรมจริยธรรมระเบียบวินัย และค่านิยมที่พึงประสงค์

4. มุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีความประพฤติดี ภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตย

5. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เพื่อรณรงค์ป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด การทะเลาะวิวาท การพนัน สื่อลามก ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพจิตที่ดีของนักเรียน

6. มุ่งพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆแบบมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง⁵⁰

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนจัดไว้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยกล่าวถึง ความหมายและความสำคัญของงานบริหารกิจการนักเรียนจุดมุ่งหมายของการบริหารงาน

⁴⁹ โรงเรียนป่าเต็งวิทยา, คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน ปีการศึกษา 2558), 3.

⁵⁰ เรียนโรงเรียนที่ปราชญ์พิทยา, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่ปราชญ์พิทยา ปีการศึกษา 2562), 19.

กิจการนักเรียน และการจัดงานกิจการนักเรียน ดังต่อไปนี้ ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพโดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนได้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และสังคม⁵¹

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนนั้น เป็นการช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ไม่ว่าจะเกี่ยวกับปัญหาทางด้าน การเรียนหรือความประพฤติก็ตาม เพื่อที่จะให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของสังคม วัฒนธรรมได้อย่างมีความสุขอีกประการหนึ่ง เพื่อเป็นการส่งเสริมนักเรียนเกี่ยวกับด้านความรู้ความสามารถในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนได้เกิดความรู้ปัญหาและประสบการณ์ในชีวิต โดยที่นักเรียนเหล่านั้นจะได้เป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัวของสังคมที่เขาอยู่

กระบวนการบริหารกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนเป็นหน่วยงานย่อยของการบริหารงานทั่วไป ผลการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา ผู้บริหารต้องมีกระบวนการบริหารกิจการนักเรียน ดำเนินการติดตามด้วยตนเองอย่างใกล้ชิด โดยการสังเกต พูดคุย ซักถาม ปัญหาอุปสรรค ให้ความช่วยเหลือ ติดตามความก้าวหน้าของงาน ตามแผนโครงการทั้งก่อนดำเนินงานระหว่างดำเนินงานและเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน มีการประเมินผลและรายงานผล นำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานกิจการนักเรียน โดยกระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเป็นไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน

มาลินี เกศธนากร อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

⁵¹ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไข (ฉบับที่ 2) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4), 2562).

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของงานกิจกรรมนักเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเขตบริการ ข้อมูลการเกณฑ์เด็กรับเด็ก ข้อมูลเกี่ยวกับ สุขภาพ ข้อมูลนักเรียนขาดแคลน

ขั้นที่ 2 การวางแผน เป็นการนำเอาข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของงานกิจกรรมนักเรียนมาวางแผนแก้ไขปัญหาในรูปแบบงานและโครงการผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดให้มีการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 การดำเนินการ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาทควบคุม กำกับดูแล นิเทศให้ผู้รับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ ปฏิบัติไปตามแผนงานโครงการ ดูแลให้บุคลากรทุกฝ่ายทำงานให้ประสานสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานทุกด้าน อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เช่น การอนุมัติการจ่ายเงิน เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 การประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมนักเรียน ตั้งแต่ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการตามแผนและโครงการโดยใช้การประเมินดังนี้ การสังเกต การสัมภาษณ์ การพิจารณาจากรายงานเป็นระบบ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ พิจารณาจากผลงานการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน ถ้าจะให้ดำเนินการประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมีแนวปฏิบัติโดยอาศัยกระบวนการบริหาร มีการวางแผนโครงการ ปฏิบัติตามแผน ประเมินผลงานตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้⁵²

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาทางจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เยาวชนมีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อช่วยป้องกันปัญหาอันจะเกิดแก่นักเรียน ช่วยแก้ปัญหา ที่อาจเกิดขึ้นโดยนักเรียน และเพื่อช่วยพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ และมุ่งส่งเสริมความประพฤติ ศีลธรรม จรรยาบรรณอันดีงามให้แก่นักเรียน เพื่อให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความประพฤติที่เหมาะสม สามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย ตามหลักสูตรบริหารจัดการให้ครอบคลุมตามขอบข่ายการดำเนินงานกิจการนักเรียนของแต่ละสถานศึกษา

⁵² มาลินี เกศธนากร, "การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2556), 33.

ขอข่ายการบริหารกิจการนักเรียน

การบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนนั้น นอกเหนือจากการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไปแล้ว สถานศึกษาควรต้องมีการบริหารงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้เข้าใจเข้าถึงและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ กล่าวถึงขอข่ายของการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ ดังนี้

1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน การรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน การเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการจัดทำแผนงานกิจการนักเรียน การกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

2) การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง การวางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนโดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินงานการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียน การคัดกรองนักเรียน ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคัดกรองนักเรียน การดำเนินงานป้องกันการแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน และการกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก

5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา การสร้าง

พฤติกรรมของเด็กให้เกิดการเรียนรู้ในระบบหน้าที่ที่ตนเองพึงจะมีต่อประเทศชาติ โดยให้รู้สิทธิ หน้าที่ และบทบาทของตนเองในวิถีประชาธิปไตยที่ถูกต้องต่อไป

6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน หมายถึง การประเมินผลงานกิจการนักเรียน ทั้งในระดับหน่วยงานย่อยภายในสถานศึกษาและการประเมินผลในรูปแบบของ คณะกรรมการ การวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานกิจการนักเรียน และการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน⁵³

ทองแดง แสงวงบุญ สรุปลองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนในขอบข่ายของ หลักการบริหารกิจการนักเรียนที่สำคัญคือ งานส่งเสริม พัฒนา ควบคุม และแก้ไข ความประพฤติของ นักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกิจกรรม การเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 6 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน หมายถึง การระดมความคิดเห็น การวิเคราะห์แผนงาน การจัดทำฐานข้อมูล วางแผนความพร้อมของบุคลากรต่าง ๆ และจัดทำคู่มือนักเรียนเกี่ยวกับงาน กิจการนักเรียน

2. การประเมินผลงานกิจการนักเรียน หมายถึง การกำหนดแผนขั้นตอนในการประเมินผล งานกิจการนักเรียนในรูปคณะกรรมการทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินไปใช้ ปรับปรุงแก้ไข

3. การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การกำหนดนโยบายการบริหารงานกิจการ นักเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลรับผิดชอบงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการติดตาม ประเมินผลงานกิจการนักเรียน

4. การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน หมายถึง การจัดทำ ฐานข้อมูลระเบียบพฤติกรรมนักเรียน และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีวิธีการป้องกันและแก้ไข พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้เรียน

5. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาความประพฤติ ระเบียบวินัย การจัดอบรมชี้แจงกฎระเบียบข้อบังคับ ส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม

6. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง การกำหนดนโยบายส่งเสริม

⁵³ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562), 2562), 33-42.

ประชาธิปไตย จัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตย
ในโรงเรียน⁵⁴

ธนาภา ชมภูธัญ กล่าวไว้ว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ดำเนินการพัฒนานักเรียนโดยใช้
กิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญอก
งามในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ร่างกาย จิตใจ เป็นบุคคลที่มีความสามารถมีความประพฤติดีมี
ระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม อันเป็นพฤติกรรมที่สังคมพึงประสงค์ และเป็นงานที่ส่งเสริมงาน
ด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นให้
นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข การบริหารงานกิจการ
นักเรียน ประกอบด้วย ด้านปกครองนักเรียน ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านเสริมสร้าง
วินัยนักเรียน และด้านงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน⁵⁵

อาทิตยา เวชกรณ์ กล่าวไว้ว่า ขอบข่ายในการบริหารกิจการนักเรียนมี 5 งาน คือ

1. งานแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียนเพื่อให้ นักเรียนได้มีความรู้
ความเข้าใจในเรื่องการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาคนต่าง ๆ
การจัดหาแหล่งทุนและจัดสรรทุนการศึกษานักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ตลอดจนเป็นกระบวนการที่
ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมี
ความสุขรู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถใช้ศักยภาพที่มีให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

2. งานกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียนนอกเหนือจาก
กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวาง
ขึ้น เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมทัศนศึกษา เป็นต้น

3. งานโครงการพิเศษ หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียนซึ่งเป็นโครงการพิเศษ
เพื่อพัฒนาสถานศึกษา และโครงการพิเศษเพื่อพัฒนานักเรียน

⁵⁴ ทองแดง แสงบุญ, "การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 " วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย (มกราคม-เมษายน
2564).

⁵⁵ ธนาภา ชมภูธัญ, "การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแคว สังกัด
สำนักงานการศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2" (การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้ สู่ความยั่งยืน ณ วิทยาลัย
นครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, 17 มิถุนายน 2559).

4. งานปกครอง หมายถึง การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานปกครองและระเบียบวินัย การกำหนดหน้าที่และผู้รับผิดชอบการประสานงานติดต่อประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบดูแลความประพฤติของนักเรียน การติดตามพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน และการประสานงานกับสภาวัดนักเรียน เจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ปกครองในการแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน

5. งานสวัสดิการนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียน การกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบ การประสานงานติดต่อประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดบริการยานพาหนะที่สะดวกและปลอดภัย การดูแลสุขภาพอนามัยของนักเรียน การดูแลให้ความปลอดภัยกับนักเรียน การจัดบริการน้ำดื่ม และอาหารที่สะอาดมีคุณภาพ⁵⁶

คู่มือการบริหารโรงเรียน ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล ได้แบ่งขอบข่ายงานกิจการนักเรียน ดังนี้

1. วางแผนการบริหารงานกิจการนักเรียน
2. ดำเนินการตามแผนที่กำหนดโดยส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วม
3. ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุง และพัฒนางานกิจการนักเรียน⁵⁷

โรงเรียนธีรภานท์บ้านโฮ่ง ได้แบ่งขอบข่ายงานบริหารกิจการนักเรียน มีดังนี้

1. งานสำนักงานกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน
2. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. งานป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด
4. งานส่งเสริมระเบียบวินัย
5. งานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
6. งานสถานักเรียนและส่งเสริมประชาธิปไตย
7. งานหัวหน้าระดับและงานครูเวรประจำวัน
8. งานภาคีเครือข่ายสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครองและครู

⁵⁶ อาทิตยา เวชกรณ์, "แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์ " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 2559), 25-26.

⁵⁷ กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2556), 109.

9. โครงการพิเศษกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน

- 9.1 โครงการชมรมทูปี่นัมเบอร์วัน
- 9.2 โครงการสถานศึกษาสีขาว
- 9.3 โครงการสถานีตำรวจจำลองในโรงเรียน
- 9.4 โครงการศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม
- 9.5 โครงการซบซบปลอดภัยในสถานศึกษา⁵⁸

โรงเรียนป่าเต็งวิทยา กล่าวว่่าขอบช่วยภาระงานงานกิจการนักเรียนดังนี้

1. งานสำนักงานและสารสนเทศกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน
2. งานส่งเสริมกิจการนักเรียน
3. งานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
4. งานส่งเสริมพฤติกรรมและระเบียบวินัยนักเรียน
5. งานระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียน
6. งานระดับชั้นเรียนและครูที่ปรึกษา
  - งานระดับชั้น
  - งานครูที่ปรึกษา
7. งานส่งเสริมประชาธิปไตย
  - งานสถานนักเรียน
8. งานปกครองและคณะสี
  - งานปกครอง
  - งานสารวัตรนักเรียน
  - งานคณะสี
9. งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
10. งานจราจรและป้องกันอุบัติเหตุนักเรียน
11. งานเครือข่ายผู้ปกครองและศิษย์เก่า⁵⁹

โรงเรียนยางโกลนวิทยา ขอบช่วยภาระงานงานกิจการนักเรียนมีดังนี้

1. งานส่งเสริมระเบียบวินัยป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน

⁵⁸ โรงเรียนธีรภานท์บ้านไธสง, คู่มือการปฏิบัติงาน โครงสร้างการบริหารของกลุ่มบริหาร กิจการนักเรียนโรงเรียนธีรภานท์บ้านไธสง ปีการศึกษา 2563), 2-3.

⁵⁹ โรงเรียนป่าเต็งวิทยา, คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน ปีการศึกษา 2558), 3.

2. งานป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติด
3. งานส่งเสริมประชาธิปไตย/งานสถานักเรียน
4. งานกิจกรรมนักเรียน
5. งานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม/โรงเรียนวิถีพุทธ/ค่านิยม 12 ประการ
6. งานครูที่ปรึกษาและหัวหน้าระดับชั้น
7. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
8. งานเวรประจำวัน/อบรมนักเรียนวันพุธวันพระพัฒนาจิต⁶⁰

การบริหารกิจการนักเรียนของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านปริมาณและด้านคุณภาพ ซึ่งครอบคลุมกลไกการบริหารโรงเรียนตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๒) ใช้เป็นคู่มือประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา และนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและสนับสนุนให้โรงเรียนพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละโรงเรียน รวมทั้งจะทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทราบข้อมูลสารสนเทศ นำมาสู่การวางแผนสนับสนุนได้ตรงกับความต้องการที่จะยกระดับคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานสูงเป็นลำดับ ๆ ไป

การใช้มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๒) มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อให้โรงเรียนใช้คู่มือนี้เป็นเครื่องมือประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น
2. เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและสนับสนุนให้โรงเรียนพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละโรงเรียน

สาระสำคัญ

⁶⁰ โรงเรียนยางโกลนวิทยา, คู่มือการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน 2563, 2563), 4.

มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๒) ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ด้าน คือ

1. มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านปริมาณ นำไปใช้เพื่อให้โรงเรียนได้ทราบถึงเกณฑ์การจัดสรรต่าง ๆ ที่ควรจะเป็น

2. มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านคุณภาพ นำไปใช้เพื่อประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา

โดยมาตรฐานการปฏิบัติงานทั้ง 2 ด้านมีเนื้อหาสาระสำคัญครอบคลุมกลไกการบริหารโรงเรียนตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. งานแผนงานและประกันคุณภาพ
2. งานวิชาการ
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานบุคคล
5. งานธุรการ
6. งานการเงินและพัสดุ
7. งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
8. งานชุมชนและภาคีเครือข่าย

ในแต่ละเรื่องมีแนวทางการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยแบ่งออกเป็นระดับคุณภาพ ๕ ระดับ ถ้ามีระดับคุณภาพ ๓ ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์⁶¹

สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดกระบวนการบริหารกิจการนักเรียนของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 6 ภารกิจ 18 ตัวชี้วัด มากำหนดเป็นตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

⁶¹ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562), 2562), 5-7.

การวางแผนงานกิจการนักเรียน

การวางแผนงานกิจการนักเรียน เป็นการรวบรวมข้อมูลมีระบบการรับฟังเสียงนักเรียนและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน และการทำแผนงานกิจการนักเรียน ตรวจสอบการปฏิบัติได้ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลมีระบบ การรับฟังเสียงนักเรียนและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน มีการรวบรวมข้อมูลจากระบบหรือช่องทางการรับฟังเสียงของนักเรียนรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน มีการจัดทำระบบและขั้นตอนรับฟังเสียงของนักเรียนระเบียบและแนวปฏิบัติเป็นเอกสารคู่มือครูหรือคู่มือนักเรียนใช้ในโรงเรียน มีการเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และมีการแก้ปัญหาข้อร้องเรียนของนักเรียน และมีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

2. การทำแผนงานกิจการนักเรียน มีการจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนโดยพิจารณาจากผลการประเมินการทำงานในปีที่ผ่านมาและข้อสรุปจากการรับฟังเสียงของนักเรียน มีการจัดทำแผนงานเชิงกลยุทธ์ของงานกิจการนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรและมีการดำเนินการตามแผน มีการนิเทศติดตามประเมินผลและมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการทำงานในวงรอบต่อไป

การบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและกำหนดพันธกิจงานกิจการนักเรียน การประสานงานกิจการนักเรียนกับเครือข่ายภายนอกโรงเรียน และการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน ตรวจสอบการปฏิบัติได้ดังนี้

1. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและกำหนดพันธกิจงานกิจการนักเรียน มีการกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียน และจัดทำแผนภูมิงานกิจการนักเรียน มีการจัดทำพันธกิจพรรณนางานกิจการนักเรียนและวางระบบการทำงานที่ชัดเจน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิของโรงเรียนและมีการขับเคลื่อนระบบ มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เชื่อมโยงกับทุกหน่วยงาน ในโรงเรียน และมีการประเมินตนเองเพื่อทบทวนประสิทธิภาพการทำงานตามระบบและประเมินตนเอง

2. การประสานงานกิจการนักเรียนกับเครือข่ายภายนอกโรงเรียน มีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับเครือข่ายผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด มีการประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับเยาวชน มีการประสานงานและทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ และมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพิ่มขึ้นทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

3. การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน มีวางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน มีการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ตามความถนัด และความสนใจของนักเรียนและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ได้ ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง มีการตรวจสอบในเชิงปริมาณ และคุณภาพของการจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมนักเรียนทั้งโรงเรียนมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงาน และมีการนำผลประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมเป็นการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย มีการจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรม มีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง ปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรม มีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง ปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อ มีการจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรม มีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง ปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรม มีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษร และจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง ปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

5. การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี มีการจัดกิจกรรมยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการยกย่องให้กำลังใจเป็นลายลักษณ์อักษร มีหลักฐานการปฏิบัติเกี่ยวกับการยกย่องให้กำลังใจเป็นลายลักษณ์อักษร มีการเผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียนที่ประพฤติดีให้ปรากฏ และมีการบันทึกเกียรติประวัติของนักเรียนไว้เป็นหลักฐานและเป็นปัจจุบัน

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องมีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ได้ดังนี้

1. การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษรมีการจัดระบบงาน มีแผนงาน / โครงการ เป็นลายลักษณ์อักษร มีการดำเนินงานเป็นระบบสอดคล้องกับแผนงาน / โครงการและการทำงานร่วมกับเครือข่ายภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการนิเทศ การประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนางาน และมีผลสำเร็จจากการดำเนินงานชัดเจนทั้งเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน

2. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการแต่งตั้งครูปรึกษารับผิดชอบดูแลนักเรียน โรงเรียนมีวิธีการให้ครูผู้รับผิดชอบดำเนินการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ครูดำเนินการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลครบทุกคน มีเอกสารหลักฐานข้อมูลนักเรียนที่สามารถตรวจสอบได้ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนสำหรับนำข้อมูลไปใช้ในการคัดกรองนักเรียน

3. การคัดกรองนักเรียน มีเครื่องมือสำหรับใช้ในการคัดกรองนักเรียน มีการประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคัดกรองนักเรียน ครูดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามแนวปฏิบัติ มีคณะกรรมการกลางพิจารณาผลการคัดกรองนักเรียน และมีการจำแนกนักเรียนอย่างชัดเจนและครอบคลุมทุกกลุ่ม

4. การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน มีข้อมูลนักเรียนที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา มีการกำหนดแผนงาน / โครงการ / กิจกรรม มีการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการ / กิจกรรม มีการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน

5. การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน มีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่ต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขทั้งที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา มีการกำหนดแนวทาง วิธีการป้องกันและแก้ไขมีการดำเนินการและมีหลักฐานการป้องกันและแก้ไขตามวิธีที่กำหนดไว้ มีการแก้ปัญหาาร่วมกันกับบุคคลที่

เกี่ยวข้อง และมีการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินการแก้ไข้ปัญหา

6. การส่งต่อนักเรียน มีข้อมูลนักเรียนที่ควรได้รับการส่งต่อ มีแนวปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีการส่งต่อนักเรียนตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน

การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

1. การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ตรวจสอบการปฏิบัติได้ดังนี้ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการจัดทำแผนงาน / โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมตามแผนงาน / โครงการเป็นประจำ มีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลและพัฒนา และปรากฏกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักเรียนตามหลักประชาธิปไตยอย่างเด่นชัด สามารถเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นได้อย่างต่อเนื่อง

การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

1. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ตรวจสอบการปฏิบัติได้ดังนี้ มีการวางแผนประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียนในรูปแบบคณะกรรมการ มีการประเมินเชิงพัฒนาระหว่างดำเนินการ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานกิจการนักเรียน และมีการนำผลการวิเคราะห์ไปจัดทำรายงานผลการดำเนินการเพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน⁶²

⁶² สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน, มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562), 2562), 33-42.

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อสถานศึกษาโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ ตั้งอยู่เลขที่ 1 หมู่ 2 ตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70150 โทรศัพท์ 032-261390-1 website <http://www.kuru.ac.th> สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ประวัติโรงเรียน

นายเอื้อม อินโท ศึกษาธิการอำเภोजอมบึง เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการขอจัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2503 ได้รับการอนุมัติเมื่อ พ.ศ. 2506 จัดตั้งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา เปิดสอน มศ.1 - มศ.3 ที่ตั้งอยู่บริเวณฝั่งตรงข้ามถนนกับที่ว่าการอำเภोजอมบึงในปัจจุบัน เปิดทำการสอนเมื่อ 17 พฤษภาคม 2506 โดยมี นายพิชัย ศรีโสภะ รักษาราชการในตำแหน่งครูใหญ่เมื่อ 3 มิถุนายน 2506 ต่อมาได้รับการแต่งตั้งเป็นครูใหญ่คนแรกของโรงเรียนเมื่อ 2 มีนาคม 2507

ข้อมูลบุคลากร

ปัจจุบันโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีข้าราชการครู 89 คน นักการภารโรง 4 คน พนักงานราชการ 1 คน เจ้าหน้าที่อัตราจ้าง 2 คน แม่บ้านอัตราจ้าง 8 คน และนักเรียน 2,040 คน

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์

โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณภาพสูงขึ้น สู่มาตรฐานสากล รองรับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 และประชาคมอาเซียน
2. ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพนักเรียน

เป้าประสงค์ที่ 1 นักเรียนมีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน เป็นคนดี มีความรู้ มีความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพร้อมรับประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์

1. สนับสนุนปัจจัยพื้นฐานแก่นักเรียน เช่น เครื่องแบบนักเรียน อุปกรณ์การเรียนและทุนการศึกษา เป็นต้น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่พัฒนาร่างกายและจิตใจ เช่น กิจกรรมกีฬา ดนตรี การป้องกันโรคติดต่อและยาเสพติด
3. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการ เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด รักษาดินแดน เน้นแนวการศึกษา การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติม การแข่งขันทักษะทางวิชาการ ค่ายวิชาการ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญและความรู้ความสามารถทางวิชาการ เพื่อพร้อมรับประชาคมอาเซียน
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รักสิ่งแวดล้อม
5. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ

เป้าประสงค์ที่ 2 จัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตามความสามารถของนักเรียนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 และประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์

1. ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนให้รองรับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ประชาคมอาเซียน โครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และหลักสูตรทวิศึกษา

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีการนำนวัตกรรมใหม่มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทั้งภายในห้องเรียนนอกห้องเรียน ครูและนักเรียนสามารถเรียนรู้ไปพร้อมกันได้

3. เพิ่มโอกาสการเรียนรู้สำหรับเด็กพิการให้สามารถเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ

4. สนับสนุนให้มีการจ้างครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ครูชาวต่างชาติ และวิทยากรท้องถิ่น

5. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนการสอน

เป้าประสงค์ที่ 3 จัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

กลยุทธ์

1. จัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น งานกิจกรรมนักเรียน งานแนะแนว งานส่งเสริมสุขภาพ งานระเบียบวินัย งานรักษาความปลอดภัย งานส่งเสริมคุณธรรม งานป้องกันสารเสพติด งานระดับชั้นและครูที่ปรึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนมีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนวางแผนทางดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

เป้าประสงค์ที่ 4 ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร มีทักษะที่เหมาะสมและวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การลาศึกษาต่อ การประชุม อบรม การศึกษาดูงาน และการวิจัย

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสร้างนวัตกรรมใหม่ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาความคิด การวัดผลประเมินผลให้มีคุณภาพตามศักยภาพเป็นรายบุคคล

3. ส่งเสริมและสนับสนุนระบบแรงจูงใจเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจในการทำงานและแสดงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเช่น กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเผยแพร่ผลงาน การมอบรางวัลและมองเกียรติบัตร

4. ส่งเสริมระบบการนิเทศครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ

5. ส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวินัยคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

6. ส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรมีทักษะในการดูแลช่วยนักเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

เป้าประสงค์ที่ 5 โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความสะอาดร่มรื่นปลอดภัย มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเรียนรู้และการบริหารงาน
กลยุทธ์

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ อาคารเรียน อาคารประกอบ หอประชุม ห้องสำนักงาน และบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาดร่มรื่นและปลอดภัย
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ศูนย์วัฒนธรรม ห้องสมุด โรงอาหาร อาคารประกอบ โรงฝึกงาน สวนหย่อม เป็นต้น
3. ส่งเสริมและสนับสนุน ให้การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และการบริหารงาน
4. สนับสนุนและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น จัดทำวารสาร เอกสาร และแผ่นโปสเตอร์ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการให้บริการที่ดี

เป้าประสงค์ที่ 6 ระบบบริหารจัดการภายในโรงเรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีการให้บริการที่ดีมีการทำงานตามหลักธรรมาภิบาล

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมและสนับสนุนระบบสาธารณูปโภค ยานพาหนะ สวัสดิการร้านค้า สวัสดิการโรงเรียน วัสดุอุปกรณ์เพื่อการบริหารงานและจ้างบุคลากรปฏิบัติงาน
2. มีระบบการทำงานที่มีคุณภาพ มีการวางแผนงาน การปฏิบัติงานตามแผนงานการติดตามและพัฒนางาน การประเมินผลงานและการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานต้นสังกัด
3. มีการควบคุมการปฏิบัติงานหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม คุณธรรมความโปร่งใส การมีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักประหยัดและคุ้มค่า⁶³

---

⁶³ โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์, เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2565, เข้าถึงได้จาก <http://www.kuru.ac.th/>

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วณิชย์ เอื่อน้อมจิตต์กุล ได้ศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษดิ์ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษดิ์ ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษดิ์ตามความคิดเห็นของบุคลากรโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในรายด้านแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ

1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน แนวทางในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษดิ์ 1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือครูและคู่มือนักเรียน 2) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดกิจกรรมต่างๆ 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ให้กำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการบันทึกรวบรวมเกียรติประวัติของนักเรียนให้ชัดเจน 4) ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น 5) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ให้มีการจัดทำคู่มือชี้แจงเผยแพร่หลักประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนมากขึ้น⁶⁴

สวภพ เทพทสิกุล ได้ศึกษาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามแนวคิดการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารกิจการนักเรียนและกรอบแนวคิดการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน ผลการวิจัยพบว่ากรอบแนวคิดการบริหารกิจการนักเรียนประกอบด้วย งานสำมะโนนักเรียน งานรับและลงทะเบียนนักเรียน งานกิจกรรมนักเรียน งานบริการและสวัสดิการนักเรียน งานวินัยและความประพฤติของนักเรียน และงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนกรอบแนวคิดการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน ประกอบไปด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม แผนปฏิบัติ

⁶⁴ วณิชย์ เอื่อน้อมจิตต์กุล, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษดิ์" (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2556), บทคัดย่อ.

งานประจำปี การติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมมือกับชุมชน และการประเมินผล⁶⁵

ธนาภา ชมภูธัญ ศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแคว สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแคว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาทางด้านรายด้านพบว่าการปฏิบัติมากทุกด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ งานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน รองลงมาคือ งานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน⁶⁶

วราภรณ์ บุญดอก ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของครูโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการควบคุม ด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตร และด้านการสอน 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของครูกลุ่มโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในด้านการพยาบาลขาดเวชภัณฑ์และอุปกรณ์การปฐมพยาบาล นักเรียนที่โรงเรียนรับเข้าศึกษาในแต่ละปี มีปัญหาทางด้านความสามารถในการเรียนอ่อน ขาดงบประมาณและอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนในการจัดกิจกรรมและการสอนซ่อมเสริมนักเรียนไม่สนใจที่จะรับการสอนซ่อมเสริม⁶⁷

⁶⁵ สวภพ เทพกลสิกุล, "แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามแนวคิดการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต10" (2559), บทคัดย่อ.

⁶⁶ ธนาภา ชมภูธัญ, "การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแคว สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2" (การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ไของค์ความรู้สู่ความยั่งยืน, 2559).บทคัดย่อ

⁶⁷ วราภรณ์ บุญดอก, "สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2" (งานนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 2559), ง.

พลากร จำลอง ศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จำแนกตามเพศและประสบการณ์การสอน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .945 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกันและรายด้านไม่ต่างกันทุกด้าน 3) ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ที่มีประเภทครูต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารกิจการนักเรียน ในภาพรวมไม่แตกต่างกันและรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน⁶⁸

กุลิณา รอดทอง ได้ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านส่งเสริมประชาธิปไตยด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านการควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน ด้านการจัดบริการแนะแนว ด้านการจัดบริการสุขภาพอนามัยนักเรียน ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลการวิจัยนี้โรงเรียนควรวางแผนในการบริหารงานกิจการนักเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด⁶⁹

สุรพัชร เกตุรัตน์ ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่

⁶⁸ พลากร จำลอง, "ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3" (วารสารออนไลน์ บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2560), บทคัดย่อ.

⁶⁹ กุลิณา รอดทอง, "การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี" (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2561), บทคัดย่อ.

ในระดับมาก 4 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่ามัธยเทศจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยคุณธรรมจริยธรรม ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน 2) แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี มีแนวทางดังนี้ (1) ควรมีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนให้ครบถ้วนตามขั้นตอน (2) ควรมีการดำเนินการในส่วนของการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจน (3) ควรมีการวิเคราะห์และจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง (4) ควรมีการคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียน (5) ควรมีการชี้แจงเผยแพร่หลักการประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมชัดเจน (6) ควรมีการประเมินผลงานกิจการนักเรียนโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้⁷⁰

เอกสิทธิ์ อรุณธนปกรณ์ ศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนวัดนวลนรดิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านสวัสดิการ 2) ด้านการควบคุม 3) ด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตร 4) ด้านการสอน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนวัดนวลนรดิศ จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนวัดนวลนรดิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการควบคุม และด้านการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตร ส่วนด้านสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด⁷¹

อรรถชัย กาหลง ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) ศึกษา ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียน และ 3) วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐขนาด

⁷⁰ สุรพัชร เกตุรัตน์, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี" (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2561), บทคัดย่อ.

⁷¹ เอกสิทธิ์ อรุณธนปกรณ์, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนวัดนวลนรดิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1" (2562), บทคัดย่อ.

ใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ของรัฐในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 221 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจาย ตามโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย มีค่าความตรงด้านเนื้อหาเท่ากับ 0.67-1.00 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.95 และด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน เท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ 2. ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน การบริหารกิจการนักเรียน และการวางแผนงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ 3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (X2) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (X3) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X4) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 67 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 โดยสมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $Y^{\text{tot}} = 1.32 + 0.40 (X2) + 0.16 (X3) + 0.13 (X4)^{72}$

ณัฐพัฒน์ ถุงพลอย ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้าน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน⁷³

⁷² อรรถชัย กาหลง, "การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี " (2563), บทคัดย่อ.

⁷³ ณัฐพัฒน์ ถุงพลอย, "การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี" (2563), บทคัดย่อ.

ศตวรรษ กฤษณา ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหัตถ์ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหัตถ์ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียน และด้านการบริหารกิจการนักเรียน⁷⁴

เปรมวิทย์ ทองเชื้อ ศึกษา ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครสวรรค์ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา และระดับที่มีปัญหาต่ำที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยคุณธรรม จริยธรรม⁷⁵

ทองแดง แสงบุญ ได้ศึกษาระดับการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) ด้านการประเมินผลงานกิจการนักเรียน 3) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน 4) ด้านการป้องกัน

⁷⁴ ศตวรรษ กฤษณา, "การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหัตถ์ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28" (2564), บทคัดย่อ.

⁷⁵ เปรมวิทย์ ทองเชื้อ, "ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครสวรรค์" (2564), บทคัดย่อ.

และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน 5) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และ 6) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ตามลำดับ⁷⁶

งานวิจัยต่างประเทศ

แอบบาส (Abbas) ได้ทำการศึกษา ความท้าทายสำหรับสถาบันการศึกษาร่วมสมัยในการบริหารจัดการกิจการนักเรียน ผลงานวิจัยพบว่า ความท้าทายที่เกิดขึ้นใหม่โดยสถาบันการศึกษาและอุตสาหกรรมสำหรับการเติบโตอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยถือเป็นศูนย์การเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพของเยาวชน ฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านวิชาการและไม่ใช่ด้านวิชาการของนักเรียน อีกทั้งสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปของการเรียนรู้และความต้องการในการพัฒนาคิติดอกนอกกรอบและกิจกรรมนวัตกรรมจากฝ่ายกิจการนักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ⁷⁷

เคที (Katie) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำกิจการนักศึกษาหลังภัยพิบัติในวิทยาเขตของวิทยาลัย จากการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาได้ชี้ให้เห็นถึงประสบการณ์ชีวิตของผู้บริหารกิจการศึกษาระดับอาวุโสที่ประสบกับวิกฤตต่าง ๆ เช่น ภัยธรรมชาติ ความรุนแรงโดยเจตนา หรืออุบัติเหตุ ประสบการณ์ชีวิตของพวกเขา ทำให้เกิดความตระหนักที่เพิ่มขึ้น ผู้นำมองว่าความรับผิดชอบสูงสุดของพวกเขาคือการสร้างสภาพแวดล้อมในการรักษาและช่วยให้ผู้อื่นก้าวไปข้างหน้าอย่างมีความหมาย⁷⁸

เมอโธนี (Muthoni) ได้ทำการศึกษา การประเมินทักษะของผู้นำนักศึกษาที่มีความสำคัญในการจัดการกิจการนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในเคนยา ผลจากการศึกษาพบว่า แนวทางที่เป็นนวัตกรรมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาคือการให้ผู้นำนักศึกษาที่ได้รับการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยเข้ามาบริหารจัดการกิจการนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในเคนยา ผู้นำนักเรียนมีความสามารถในการเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมสวัสดิการเพื่อจัดการกับข้อกังวลของนักเรียนในสถาบันของตน นอกจากนี้พบว่าทักษะการเป็นผู้นำมีส่วนอย่างมากต่อการให้บริการด้านกิจการ

⁷⁶ ทองแดง แสงบุญ, "การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 " (มหาวิทยาลัยราชธานี, 2564), บทคัดย่อ.

⁷⁷ Abbas N., "student affairs management: challenges for contemporary" (Northwestern Polytechnical University China, 2012).

⁷⁸ Katie L., "Learning from Tragedy: Student Affairs Leadership Following College Campus Disasters," *Journal of Student Affairs Research and Practice* 2017, 54 (2017): 42-54.

นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสถาบันการศึกษาควรฝึกอบรมความเป็นผู้นำอย่างสม่ำเสมอในระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง ซึ่งได้รับการออกแบบมาเพื่อให้มีความสามารถความเป็นผู้นำที่จำเป็น ซึ่งจะส่งเสริมประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความมั่นคงของมหาวิทยาลัย สันติภาพ และธรรมาภิบาลที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน⁷⁹

---

⁷⁹ Muthoni., "Assessment of Student Leaders' Skills Critical in Managing Student Affairs in Public Universities in Kenya," *International Journal of Education and Literacy Studies* 2018, 6 (2018): 107-13.

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี 2) แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยใช้ประชากรเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนตามแนวคิดของมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยดังรายละเอียด

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ บทความต่าง ๆ รายงานการวิจัย ตลอดจนการค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงร่างงานวิจัย นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระมาปรับปรุง เพื่อเสนอโครงร่างงานวิจัยต่อภาควิชา เพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย นำตัวชี้วัดมาสร้างแบบสอบถามโดยผ่านความเห็นชอบ และตรวจสอบความเหมาะสมจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ วิเคราะห์ ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

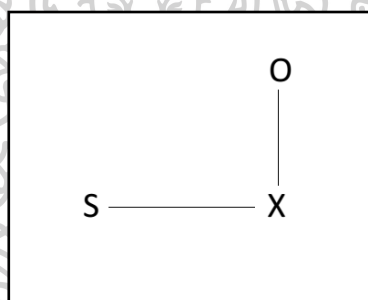
ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ขั้นนี้เป็นขั้นตอนการนำเสนอรายงานผลการวิจัยโดยร่างผลการวิเคราะห์ แปลผล และอภิปรายผล เขียนรายงานผลการวิจัยเพื่อเสนออาจารย์ ผู้ควบคุม ตรวจสอบความถูกต้องและนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุม การค้นคว้าอิสระและจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การวิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนแบบการวิจัย

แผนแบบการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้แผนแบบงานวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาวะการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one-shot, non-experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ ดังนี้

เมื่อ S หมายถึง ประชากรที่ให้ข้อมูล

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา

O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่บุคลากรของโรงเรียนคุรุราชรังสฤษฎ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ประกอบด้วย ผู้บริหาร 4 คน และครูผู้สอน 88 คน รวมทั้งสิ้น 92 คน (ไม่รวมผู้วิจัย)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่

2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียน ตามแนวคิดของมาตรฐาน การปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) สำนักบริหารงานการ มัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การวางแผนงานกิจการนักเรียน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลมีระบบการรับฟัง เสียงนักเรียนและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการ รวบรวมข้อมูลระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน รวบรวมข้อมูลจากระบบหรือช่องทางการรับฟังเสียงของนักเรียนรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับ งานกิจการนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน จัดทำระบบและขั้นตอนรับฟังเสียงของนักเรียนระเบียบและแนว ปฏิบัติเป็นเอกสารคู่มือครูหรือคู่มือนักเรียนใช้ในโรงเรียน มีการเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ มีการแก้ปัญหาข้อร้องเรียนของนักเรียนและมีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้เป็นปัจจุบัน อย่างสม่ำเสมอ การทำแผนงานกิจการนักเรียน มีการจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน โดยพิจารณาจากผลการประเมินการทำงานในปีที่ผ่านมาและข้อสรุปจากการรับฟังเสียงของนักเรียน จัดทำแผนงานเชิงกลยุทธ์ของงานกิจการนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร ดำเนินการตามแผน นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการทำงานในวงรอบต่อไป

2.2 การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและ กำหนดพันธกิจงานกิจการนักเรียน มีการกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียนและจัดทำแผนปฏิบัติงาน กิจการนักเรียน จัดทำพันธกิจ พรรณนางานกิจการนักเรียนและวางระบบการทำงานที่ชัดเจน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิของโรงเรียนและมีการขับเคลื่อนระบบ มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เชื่อมโยงกับทุกหน่วยงานในโรงเรียน มีการประเมินตนเองเพื่อทบทวน ประสิทธิภาพการทำงานตามระบบและประเมินตนเอง การประสานงานกิจการนักเรียนกับเครือข่าย ภายนอกโรงเรียน ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับเครือข่ายผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด มีการประสาน การทำงานร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับเยาวชนมีการประสานงานและทำงานร่วมกัน อย่างต่อเนื่อง ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพิ่มขึ้นทั้ง เชิงปริมาณและคุณภาพ การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน มีวางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการ จัดกิจกรรมนักเรียนโดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ดำเนินการจัด

กิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัด และความสนใจของนักเรียนและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้ ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบในเชิงปริมาณและคุณภาพของการจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมนักเรียนทั้งโรงเรียน มีการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการทำงานมีการนำผลประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย มีการจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรม มีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง ปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ ประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรม ปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่องปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ ประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีการจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรม มีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่องและปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีการจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรมมีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่องและปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดีมีการจัดกิจกรรมยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดีมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการยกย่องให้กำลังใจเป็นลายลักษณ์อักษร มีการเผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียนที่ประพฤติดีให้ปรากฏ และมีการบันทึกเกียรติประวัติของนักเรียนไว้เป็นหลักฐานและเป็นปัจจุบัน

2.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษรมีการจัดระบบงาน มีแผนงาน โครงการเป็นลายลักษณ์อักษร ดำเนินงานเป็นระบบสอดคล้องกับแผนงานโครงการ และการทำงานร่วมกับเครือข่ายภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการนิเทศ การประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนางานและมีผลสำเร็จจากการดำเนินงานชัดเจนทั้งเรื่องระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการแต่งตั้งครูปรึกษารับผิดชอบดูแลนักเรียนโรงเรียนมีวิธีการให้ครูผู้รับผิดชอบดำเนินการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ครูดำเนินการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลครบทุกคนมีเอกสารหลักฐานข้อมูลนักเรียนที่สามารถตรวจสอบได้และมี

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนสำหรับนำข้อมูลไปใช้ในการคัดกรองนักเรียน มีเครื่องมือสำหรับใช้ในการคัดกรองนักเรียนมีการประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคัดกรองนักเรียนครูดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามแนวปฏิบัติและมีคณะกรรมการกลางพิจารณาผลการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีข้อมูลนักเรียนที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา มีการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม มีการดำเนินงานตามแผนงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน มีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่ต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขทั้งที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา กำหนดแนวทาง วิธีการป้องกันและแก้ไขมีการแก้ปัญหาร่วมกันกับบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินการแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน มีข้อมูลนักเรียนที่ควรได้รับการส่งต่อมีแนวปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน

2.5 การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา หมายถึง มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการจัดทำแผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดกิจกรรมตามแผนงาน โครงการเป็นประจำ นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและปรากฏกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักเรียนตามหลักประชาธิปไตยอย่างเด่นชัดสามารถเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นได้

2.6 การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน หมายถึง มีการวางแผนประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ ประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียนในรูปแบบคณะกรรมการ มีการประเมินเชิงพัฒนาระหว่างดำเนินการวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานกิจการนักเรียนและมีการนำผลการวิเคราะห์ไปจัดทำรายงานผลการดำเนินการเพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็นจำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ซึ่งสร้างตามแนวคิดของมาตรฐานการ

ปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมี วินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน⁸⁰ โดยกำหนดค่าคะแนนของแต่ละระดับดังนี้

ข้อ ก หมายถึง ระดับคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีค่าน้ำหนัก คะแนน 1 คะแนน

ข้อ ข หมายถึง ระดับคุณภาพอยู่ในระดับน้อย ให้มีค่าน้ำหนัก คะแนน 2 คะแนน

ข้อ ค หมายถึง ระดับคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ให้มีค่าน้ำหนัก คะแนน 3 คะแนน

ข้อ ง หมายถึง ระดับคุณภาพอยู่ในระดับมาก ให้มีค่าน้ำหนัก คะแนน 4 คะแนน

ข้อ จ หมายถึง ระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีค่าน้ำหนัก คะแนน 5 คะแนน

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถวัดได้ตรงกับกรอบแนวคิดของการวิจัย และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยใช้ตัวชี้วัดตามเกณฑ์การให้ระดับคุณภาพ ของมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และผู้วิจัยนำไปเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

⁸⁰ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562), 2562), 33-42.

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยใช้ใช้สถิติค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับคุณภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามแนวคิดของมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ของมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี เพื่อให้ออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครู
2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่บัณฑิตวิทยาลัยออกให้ส่งไปยังโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้วผู้วิจัย ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามมาตรวจรวบรวมคะแนน
3. นำไปคำนวณค่าสถิติ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
4. เสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษาและข้อคำถามที่ต้องการทราบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์ การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิตไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)⁸¹ รายละเอียดดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า การบริหารกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า การบริหารกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า การบริหารกิจการนักเรียน อยู่ในระดับปาน

กลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า การบริหารกิจการนักเรียน อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า การบริหารกิจการนักเรียน อยู่ ในระดับน้อย

ที่สุด

3. การวิเคราะห์แนวทางการบริหารกิจการนักเรียน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากผู้บริหาร ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

⁸¹ John W. Best and James V. Kahn, **Research in Education**, (Massachusetts: Pearson Education Inc, 2006), 310-311.

สรุป

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี และ 2) แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ จำนวน 92 คน เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ตามแนวคิดของมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้ นักเรียนมี วินัยคุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ต่อไป

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) เพื่อทราบการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี และ 2) เพื่อทราบแนวการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยทำการเก็บข้อมูล จากผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จำนวน 92 คน จากผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครูผู้สอน 88 คน ได้รับการตอบกลับคืนทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยายจำแนกได้ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครูผู้สอน 88 คน รวมทั้งสิ้น 92 คน จากโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี แยกพิจารณาตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ โดยหาความถี่ (f) และร้อยละ (%) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

(N = 92)

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	- ชาย	28	30.43
	- หญิง	64	69.57
	รวม	92	100
2	อายุ		
	- ต่ำกว่า 30 ปี	10	10.87
	- 30 – 40 ปี	29	31.52
	- 41 – 50 ปี	21	22.82
	- 51 ปีขึ้นไป	32	34.79
	รวม	92	100
3	ระดับการศึกษา		
	- ปริญญาตรี	59	64.13
	- ปริญญาโท	33	35.87
	- ปริญญาเอก	-	-
	รวม	92	100
4	ตำแหน่งหน้าที่		
	- ผู้บริหาร	4	4.34
	- ครูผู้สอน	88	95.66
	รวม	92	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 92 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 69.57 เป็นเพศชาย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 30.43 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 34.79 รองลงมา อายุ 30 – 40 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 31.52 ตามด้วย 41 – 50 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.82 และต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 10 คนคิดเป็นร้อยละ 10.87 ระดับการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 64.13 และปริญญาโท จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 35.87 ตำแหน่งหน้าที่ เป็นผู้บริหาร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.34 และครูผู้สอน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 95.66

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

ในการวิเคราะห์การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ว่าอยู่ระดับใด ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมและจำแนกตามแนวทางการบริหารกิจการนักเรียน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ดังปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

(N = 92)

ด้าน	การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี	ระดับสภาพการบริหาร กิจการนักเรียน		
		μ	σ	ระดับ
1	การวางแผนงานกิจการนักเรียน	3.73	0.75	มาก
2	การบริหารงานกิจการนักเรียน	3.78	0.77	มาก
3	การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	3.77	0.77	มาก
4	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.00	0.69	มาก
5	การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.08	0.72	มาก
6	การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.42	0.61	มาก
	รวม	3.96	0.57	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.61$) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.72$) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.69$) การบริหารงานกิจการนักเรียน ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.77$)

ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.77$) และด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.75$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.61 - 0.77 เมื่อพิจารณาในภาพรวมค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีค่า 0.57 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน

(N = 92)

ข้อ	ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน	ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียน		
		μ	σ	ระดับ
1	การรวบรวมข้อมูลมีระบบการรับฟังเสียงนักเรียนและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน	3.77	0.91	มาก
2	การทำแผนงานกิจการนักเรียน	3.70	0.75	มาก
	รวม	3.73	0.75	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.75$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลมีระบบการรับฟังเสียงนักเรียนและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.91$) และการทำแผนงานกิจการนักเรียน ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.75$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.75 - 0.91 เมื่อพิจารณาในภาพรวมค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีค่า 0.75 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียน
ของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการ
บริหารงานกิจการนักเรียน

(N = 92)

ข้อ	ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน	ระดับสภาพการบริหาร กิจการนักเรียน		
		μ	σ	ระดับ
1	การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและกำหนดพันธกิจงาน กิจการนักเรียน	3.75	0.89	มาก
2	การประสานงานกิจการนักเรียนกับเครือข่ายภายนอกโรงเรียน	3.79	0.89	มาก
3	การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน	3.80	0.82	มาก
	รวม	3.78	0.77	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน
โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.77$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบริหารกิจการ
นักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย
ดังนี้ ได้แก่ การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.82$)
การประสานงานกิจการนักเรียนกับเครือข่ายภายนอกโรงเรียน ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.89$) และการ
กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและกำหนดพันธกิจงานกิจการนักเรียน ($\mu = 3.75$, $\sigma = 0.89$)
ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.82 - 0.89 เมื่อ
พิจารณาในภาพรวมค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีค่า 0.77 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดง
ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

(N = 92)

ข้อ	ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียน		
		μ	σ	ระดับ
1	การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย	3.75	0.86	มาก
2	การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.81	0.81	มาก
3	การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	3.77	0.86	มาก
4	การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	3.71	0.85	มาก
5	การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี	3.80	0.91	มาก
	รวม	3.77	0.77	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.77$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\mu = 3.81$, $\sigma = 0.81$) การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.91$) การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.86$) การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ($\mu = 3.75$, $\sigma = 0.86$) และการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.85$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(N = 92)

ข้อ	ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียน		
		μ	σ	ระดับ
1	การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมทักษะชีวิต และคุ้มครองนักเรียน	3.99	0.83	มาก
2	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.11	0.74	มาก
3	การคัดกรองนักเรียน	3.99	0.84	มาก
4	การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.00	0.77	มาก
5	การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน	4.03	0.75	มาก
6	การส่งต่อนักเรียน	3.92	0.92	มาก
	รวม	4.00	0.69	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.69$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.74$) การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.75$) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.77$) การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน ($\mu = 3.99$, $\sigma = 0.83$) การคัดกรองนักเรียน ($\mu = 3.99$, $\sigma = 0.84$) และการส่งต่อนักเรียน ($\mu = 3.92$, $\sigma = 0.92$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.74 - 0.92 เมื่อพิจารณาในภาพรวมค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีค่า 0.69 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

(N = 92)

ข้อ	ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียน		
		μ	σ	ระดับ
1	ปรากฏกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักเรียนตามหลักประชาธิปไตยอย่างเด่นชัด สามารถเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นได้	4.06	0.78	มาก
	รวม	4.06	0.78	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก คือ ปรากฏกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักเรียนตามหลักประชาธิปไตยอย่างเด่นชัด สามารถเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นได้ ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.78$) และเมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีค่า 0.75 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

(N = 92)

ข้อ	การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	ระดับสภาพการบริหารกิจการนักเรียน		
		μ	σ	ระดับ
1	มีการนำผลการวิเคราะห์ไปจัดทำรายงานผลการดำเนินการเพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.42	0.61	มาก
	รวม	4.42	0.61	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก คือ มีการนำผลการวิเคราะห์ไปจัดทำรายงานผลการดำเนินการเพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.61$) มีค่า 0.75 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน คือ ควรมีการประชุมวางแผน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง ผ่านทางสถานักเรียน ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง จัดทำคู่มือนักเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการ มีแผนกลยุทธ์ในงานกิจการนักเรียน มีงานหรือโครงการพัฒนาทางพฤติกรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์ จิตอาสา และการพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้าน กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจของนักเรียน

ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน คือ ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจน ในรูปแบบคณะกรรมการ มีบทบาทในการประสานงานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ และประชุมครูและนักเรียนเพื่อหาจุดที่ยังบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครองได้รับทราบด้วย

ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม คือ ควรมีการอบรม นิเทศ ส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน ส่งเสริมกิจของนักเรียนให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม สร้างความตระหนักด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จัดกิจกรรมจิตอาสาภายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบบ้านเมืองและท้องถิ่น

ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ มีการกำหนดผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน นิเทศ ติดตาม ครูที่ปรึกษาเพื่อทราบแนวทางการดูแลนักเรียน ควรมีการคัดกรองนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ติดตาม ช่วยเหลือ เก็บข้อมูลและส่งต่อได้ มีการร่วมประชุมหาแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนเป็นรายบุคคล และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คือ ควรมีการนิเทศ ติดตาม สรุปลงงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ทุกภาคเรียน จัดทำคู่มือเผยแพร่หลัก

ประชาธิปไตย และให้ครูสอดแทรกหลักประชาธิปไตยในการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนักเรียนเพื่อดำเนินการงานประชาธิปไตยในโรงเรียนให้ได้มีการขับเคลื่อนภายในโรงเรียนทุก ๆ ปีการศึกษา

ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คือ ควรมีการผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ผลการปฏิบัติกิจกรรมของงานกิจการนักเรียนในระหว่างดำเนินการ ให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากขึ้น และให้โรงเรียนมีการติดต่อประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี และ 2) เพื่อทราบแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยทำการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ จำนวน 92 คน จากผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 88 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับคุณภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) และ 2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารงานบุคคลและกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน กรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนครู จำนวน 1 คน กรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน และหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ความถี่ (f) และร้อยละ (%) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การบริหาร กิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ ด้านการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล การดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียน มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี มีแนวทางดังนี้

ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน คือ ควรมีการประชุมวางแผน รับฟังความคิดเห็นของ นักเรียนและผู้ปกครอง ผ่านทางสถานักเรียน ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง จัดทำคู่มือนักเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการ มีแผนกลยุทธ์ในงานกิจการนักเรียน มี งานหรือโครงการพัฒนาทางพฤติกรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์ จิตอาสา และการพัฒนานักเรียนใน ทุก ๆ ด้าน กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจของ นักเรียน

ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน คือ ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจน ในรูปแบบคณะกรรมการ มีบทบาทในการประสานงานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ และ ประชุมครูและนักเรียนเพื่อหาจุดที่ยังบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครองได้รับทราบด้วย

ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม คือ ควรมีการอบรม นิเทศ ส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน ส่งเสริมกิจของนักเรียนให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม สร้างความตระหนักด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จัดกิจกรรมจิตอาสาภายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อบ้านเมืองและท้องถิ่น

ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ มีการกำหนดผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้ ชัดเจน นิเทศ ติดตาม ครูที่ปรึกษาเพื่อทราบแนวทางการดูแลนักเรียน ควรมีการคัดกรองนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ติดตาม ช่วยเหลือ เก็บข้อมูลและส่งต่อได้ มีการร่วม ประชุมหาแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนเป็นรายบุคคล และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คือ ควรมีการนิเทศ ติดตาม สรุปผลงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ทุกภาคเรียน จัดทำคู่มือเผยแพร่หลักประชาธิปไตย และให้ครูสอดแทรกหลักประชาธิปไตยในการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนักเรียนเพื่อดำเนินการงานประชาธิปไตยในโรงเรียนให้ได้มีการขับเคลื่อนภายในโรงเรียนทุก ๆ ปีการศึกษา

ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน คือ ควรมีการผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ผลการปฏิบัติกิจกรรมของงานกิจกรรมนักเรียนในระหว่างดำเนินการ ให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากขึ้น และให้โรงเรียนมีการติดต่อประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองมากขึ้น

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อทราบการบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านการวางแผนงานกิจกรรมนักเรียน ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่า การบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะด้านการบริหารงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในงานบริหารกิจกรรมนักเรียนร่วมกับกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผน และร่วมกันประชุมหารือ และแสดงความคิดเห็น ในเรื่องของการวางแผนงานกิจกรรมนักเรียนอย่างเป็นระบบ และมีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักเรียนให้ครบถ้วนตามขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ รวมไปถึงการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผนที่ตั้งไว้ และด้านการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน บุคลากรในโรงเรียนได้มีการประชุมวางแผนและมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจกรรมนักเรียนให้ชัดเจน อีกทั้งยังประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครองได้รับทราบด้วย สอดคล้องกับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงความสำคัญของงาน

กิจการนักเรียนไว้ว่างานกิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบันเพื่อช่วยให้ครูเข้าใจเข้าถึงและพัฒนาผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการวางแผนและการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพเพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจสังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาควินัย ในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เทิดทูนและจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ปรับตัวมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันสามารถเลือกดำเนินชีวิตอย่างผู้มีภูมิรู้มีภูมิธรรมและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับภาวะการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมโลกจึงทำให้ระบบงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนครุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรีภาพรวมอยู่ในระดับมากและนอกจากนี้เมื่อพิจารณารายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หรือ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แอบบาส (Abbas) ได้ทำการศึกษา ความท้าทายสำหรับสถาบันการศึกษาร่วมสมัยในการบริหารจัดการกิจการนักเรียน ผลงานวิจัยพบว่า ความท้าทายที่เกิดขึ้นใหม่โดยสถาบันการศึกษาและอุตสาหกรรมสำหรับการเติบโตอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยถือเป็นศูนย์การเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพของเยาวชน ฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านวิชาการและไม่ใช่วิชาการของนักเรียน อีกทั้งสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปของการเรียนรู้และความต้องการในการพัฒนาคิติดอกนอกกรอบและกิจกรรมนวัตกรรมจากฝ่ายกิจการนักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเคที (Katie) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำกิจการนักศึกษาหลังภัยพิบัติในวิทยาเขตของวิทยาลัย จากการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาได้ชี้ให้เห็นถึงประสบการณ์ชีวิตของผู้บริหารกิจการศึกษาระดับอาวุโสที่ประสบกับวิกฤตต่าง ๆ เช่น ภัยธรรมชาติ ความรุนแรงโดยเจตนา หรืออุบัติเหตุ ประสบการณ์ชีวิตของพวกเขา ทำให้เกิดความตระหนักที่เพิ่มขึ้น ความรับผิดชอบสูงสุดของพวกเขาคือการสร้างสภาพแวดล้อมในการรักษาและช่วยให้ผู้อื่นก้าวไปข้างหน้าอย่างมีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับสุรพัชร เกตุรัตน์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่ามัธยิมเลขคณิต อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่ามัธยิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้าน

การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยคุณธรรม จริยธรรม ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียนและด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน 2) แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี มีแนวทางดังนี้ (1) ควรมีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนให้ครบถ้วนตามขั้นตอน (2) ควรมีการดำเนินการในส่วนของการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจน (3) ควรมีการวิเคราะห์และจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง (4) ควรมีการคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียน (5) ควรมีการชี้แจงเผยแพร่หลักการประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมชัดเจน (6) ควรมีการประเมินผลงานกิจการนักเรียนโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพลากร จำลอง ศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของแดง แสงบุญ ได้ศึกษาระดับการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับ ดังนี้ (1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน (2) ด้านการประเมินผลงานกิจการนักเรียน (3) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน (4) ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน (5) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และ (6) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ตามลำดับ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาภา ชมภูธัญ ศึกษาเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแควสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแคว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านรายด้านพบว่าการปฏิบัติมากทุกด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ งานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน รองลงมาคือ งานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังมีสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกสิทธิ์ อรุณธนปกรณ์ ได้ศึกษา การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนวัดนवलนรดิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนวัดนवलนรดิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ บุญดอก ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของครูโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสิณา รอดทอง ได้ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล ได้ศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังษุทธิ์ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังษุทธิ์ ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาการบริหารกิจการนักเรียน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) เป็นรายด้านพบว่า

1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสุราษฎร์รังษุทธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลมีระบบการรับฟังเสียงนักเรียนและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนและการทำแผนงานกิจการนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน การรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน การเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการจัดทำแผนงานกิจการนักเรียน การกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพัชร เกตุรัตน์ ศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี โดยด้านด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองแดง แสงวงบุญ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนปทุมราชวงศา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 80 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายได้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .22 ถึง .72 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ (1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน (2) ด้านการประเมินผลงานกิจการนักเรียน (3) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน (4) ด้านการป้องกันและแก้ไข

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน (5) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และ (6) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ตามลำดับ

2) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน การประสานงานกิจการนักเรียนกับเครือข่ายภายนอกโรงเรียน และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และกำหนดพันธกิจงานกิจการนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องการวางแผน กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนโดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวภพ เทพกลีกุล ได้ศึกษาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามแนวคิดการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารกิจการนักเรียนและกรอบแนวคิดการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน ผลการวิจัย พบว่ากรอบแนวคิดการบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย งานสำมะโนนักเรียน งานรับและลงทะเบียนนักเรียน งานกิจกรรมนักเรียน งานบริการและสวัสดิการนักเรียน งานวินัยและความประพฤติของนักเรียน และงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนกรอบแนวคิดการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชนประกอบไปด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม แผนปฏิบัติงานประจำปี การติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมมือกับชุมชน และการประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพัฒน์ ฤงพลอย ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้าน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมี

วินัย คุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย และการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมวิทย์ ทองเชื้อ ศึกษาปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครสวรรค์ การศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงที่สุดคือ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา และระดับที่มีปัญหาต่ำที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถชัย กาหลง ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ 2) ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน การบริหารกิจการนักเรียน และการวางแผนงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ

4) ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนครุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่งตั้ง

คณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินงานการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อลดกลุ่มนักเรียน การคัดกรองนักเรียน ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ ในการคัดกรองนักเรียน การดำเนินงานป้องกันการแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน และการกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสิณา รอดทอง ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านส่งเสริมประชาธิปไตยด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านการควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน ด้านการจัดบริการแนะแนว ด้านการจัดบริการสุขภาพอนามัยนักเรียน ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศตวรรษ กฤษณา ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการบริหารกิจการนักเรียน

5) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนครุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีการจัดทำแผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ปราบกฏกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักเรียนตามหลักประชาธิปไตยอย่างเด่นชัด สามารถเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล ศึกษาเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวราษฎร์รังสฤษดิ์ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวราษฎร์รังสฤษดิ์ ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเมอโทนี (Muthoni) ได้ทำการศึกษา การประเมินทักษะของผู้นำนักศึกษาที่มีความสำคัญในการจัดการกิจการนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในเคนยา ผลจากการศึกษาพบว่า แนวทางที่เป็นนวัตกรรมในการจัดการการศึกษาระดับอุดมศึกษาคือ การให้ผู้นำนักศึกษาที่ได้รับการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยเข้ามาบริหารจัดการกิจการนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในเคนยา ผู้นำนักเรียนมีความสามารถในการเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรม

สวัสดิการเพื่อจัดการกับข้อกังวลของนักเรียนในสถาบันของตน นอกจากนี้พบว่าทักษะการเป็นผู้นำมีส่วนอย่างมากต่อการให้บริการด้านกิจการนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสถาบันการศึกษาควรฝึกรบมความเป็นผู้นำอย่างสม่ำเสมอในระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง ซึ่งได้รับการออกแบบมาเพื่อให้ความสามารถความเป็นผู้นำที่จำเป็น ซึ่งจะส่งเสริมประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความมั่นคงของมหาวิทยาลัย สันติภาพ และธรรมาภิบาลที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน

6) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนครุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีการประเมินผลงานกิจการนักเรียนทั้งในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียนและการประเมินผลในรูปแบบของ คณะกรรมการการวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานกิจการนักเรียน และการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล ศึกษาเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษดิ์ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษดิ์ ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพัชร เกตุรัตน์ ศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่าการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี โดยด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนครุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี มีดังนี้

ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน คือ ควรมีการประชุมวางแผน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนผู้และปกครอง ผ่านทางสถานักเรียน ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง จัดทำคู่มือนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการ มีแผนกลยุทธ์ในงานกิจการนักเรียน มีงานหรือโครงการพัฒนาทางพฤติกรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์ จิตอาสา และการพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้าน กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจของนักเรียน

ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน คือ ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจนในรูปแบบคณะกรรมการ มีบทบาทในการประสานงานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ และประชุมครูและนักเรียนเพื่อหาจุดที่ยังบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครองได้รับทราบด้วย

ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม คือ ควรมีการอบรม นิเทศ ส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน ส่งเสริมกิจของนักเรียนให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม สร้างความตระหนักด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จัดกิจกรรมจิตอาสาภายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อบ้านเมืองและท้องถิ่น

ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ มีการกำหนดผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน นิเทศ ติดตาม ครูที่ปรึกษาเพื่อทราบแนวทางการดูแลนักเรียน ควรมีการคัดกรองนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ติดตาม ช่วยเหลือ เก็บข้อมูลและส่งต่อได้ มีการร่วม ประชุมหาแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนเป็นรายบุคคล และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คือ ควรมีการนิเทศ ติดตาม สรุปผลงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ทุกภาคเรียน จัดทำคู่มือเผยแพร่หลัก ประชาธิปไตย และให้ครูสอดแทรกหลักประชาธิปไตยในการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ควรมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการนักเรียนเพื่อดำเนินการงานประชาธิปไตยในโรงเรียนให้ได้มีการขับเคลื่อนภายในโรงเรียน ทุก ๆ ปีการศึกษา

ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คือ ควรมีการผลการดำเนินงานกิจการ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ผลการปฏิบัติกิจกรรมของงานกิจการนักเรียนใน ระหว่างดำเนินการ ให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากขึ้น และให้โรงเรียนมี การติดต่อประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ราชบุรี ดังนี้

1. จากการศึกษา ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน พบว่าการทำแผนงานกิจการนักเรียน นั้น มีค่ามัธยฐานเลขคณิต น้อยที่สุด ดังนั้นหัวหน้างานกิจการนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องควรจะต้องร่วมกัน ประชุมวางแผนงาน จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนโดยพิจารณาจากผลการประเมิน การทำงานในปีที่ผ่านมาและข้อสรุปจากการรับฟังเสียงของนักเรียน และมีการจัดทำแผนงานเชิงกล ยุทธ์ของงานกิจการนักเรียน

2. จากการศึกษา ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่าการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและกำหนดพันธกิจงานกิจการนักเรียน มีค่ามัชฌิมเลขคณิต น้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหาร หัวหน้างานกิจการนักเรียนของโรงเรียนต้องมีการจัดทำพันธกิจ พรณนางานกิจการนักเรียนและวางระบบการทำงานที่ชัดเจน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิของโรงเรียน และมีการขับเคลื่อนระบบ

3. จากการศึกษา ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่ามัชฌิมเลขคณิต น้อยที่สุด ดังนั้นหัวหน้างานกิจการนักเรียนของโรงเรียนควรมีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่องมีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

4. จากการศึกษา ด้านดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าการส่งต่อนักเรียน มีค่ามัชฌิมเลขคณิต น้อยที่สุด ดังนั้นหัวหน้างานกิจการนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนควรมีข้อมูลนักเรียนที่ควรได้รับการส่งต่อมีแนวปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

5. จากการศึกษา ด้านดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่าการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีค่ามัชฌิมเลขคณิต น้อยที่สุดดังนั้นหัวหน้างานกิจการนักเรียนควรมีการติดตามการดำเนินงานอยู่เป็นประจำ และรายงานให้ผู้บริหารทราบอยู่เสมอ

6. จากการศึกษา ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน พบว่ามีการประเมินเชิงพัฒนาระหว่างดำเนินการ มีค่ามัชฌิมเลขคณิต น้อยที่สุด ดังนั้นหัวหน้างานกิจการนักเรียนควรตรวจสอบการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการนักเรียนอยู่เป็นประจำ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอยู่เสมออย่างเอาใจจริงเอาใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
3. ควรมีการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน จังหวัดราชบุรี

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

———. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไข (ฉบับที่ 2) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4). 2562.

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2556.

กัญญา บัวไสว. "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30." วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฉบับพิเศษ (เมษายน พ.ศ. 2558)

กุสิณา รอดทอง. "การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี." มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2561.

ครรชิต มาลัยวงศ์. "เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา." เข้าถึงเมื่อ 8 ธันวาคม 2565 2557. เข้าถึงได้จาก http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html.

ณัฐพัฒน์ ฤงพลอย. "การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี." 2563.

ณัฐนนท์ คำชาย. "การบริหารจัดการงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทพดินทร์วิทยาเชียงใหม่ " วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2562.

ทรงพล เจริญคำ. หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: : โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์, 2563.

ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ. "การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 " วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2559.

ทองแดง แสงบุญ. "การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ". วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย (มกราคม-เมษายน 2564).

ธนาภา ชมภู่อัญญา. "การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเราสองแคว สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 2." การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้สู่ความยั่งยืน. 2559.

- ปัทมพร วงศ์เณร. "พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2555.
- เปรมวิทย์ ทองเชื้อ. "ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัด นครสวรรค์." 2564.
- พลากร จำลอง. "ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3." วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2560.
- พิทยา บวรวัฒนา. ทฤษฎีองค์การสาธารณสุข กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง, 2556.
- มาลีณี เกศนากกร. "การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา " วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.
- มูนา จารง. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 21 การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2560.
- เรียนโรงเรียนที่ปราชูร์พิทยา. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่ปราชูร์พิทยา ปีการศึกษา 2562.
- โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์. เข้าถึงเมื่อ 1 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <http://www.kuru.ac.th/>.
- . รายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ ปีการศึกษา 2563
- โรงเรียนธัญบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มงานกิจการนักเรียน. 2563.
- โรงเรียนธีรกาณ์บ้านโอง. คู่มือการปฏิบัติงาน โครงสร้างการบริหารของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนธีรกาณ์บ้านโอง ปีการศึกษา 2563
- โรงเรียนป่าเต็งวิทยา. คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน ปีการศึกษา 2558.
- โรงเรียนยางโกลนวิทยา. คู่มือการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน 2563, 2563.
- โรงเรียนสิงหพาทู (ประสานมิตรอุปถัมภ์). "คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน ", เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก http://www.singhapahu.ac.th/datashow_46174
- วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล. "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษดิ์ " การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.
- วราภรณ์ บุญดอก. "สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 " งานนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- วาทยุทธ พุทธพรหม. "การพัฒนาระบบการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ " ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- วิภาวรรณ โชติสวัสดิ์. "การบริหารงานกิจการนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม

- มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี " วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2555.
- วิโรจน์ สารรัตน์. แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 8 . กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ, 2555.
- ศตวรรษ กลุขณา. "การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัด 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28." 2564.
- ศิริ ถิอาสนา. เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2557.
- ศิริชัย ชินะตั้งกูร. หลักการทฤษฎีการบริหารและการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ ประมวลความรู้ชุดวิชาหน่วย ที่ 1- 5 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 2556.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงาน, พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์, 2556.
- สวภ เทพสิกุล. "แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามแนวคิดการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต10." 2559.
- สัมมา ธรณิธย์. หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง, 2556.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563, 2563.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2552 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562). 2562.
- สุรพัชร เกตุรัตน์. "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี " การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. "การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ." วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.
- อนัญญา เรืองวานิช. "แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3." วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 7 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2557).
- อรรถชัย กาหลง. "การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี ", 2563.
- อาทิตยา เวชกรณ์. "แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์ " วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2559.
- อำนาจ ทองโปร่ง. กระบวนทัศน์ใหม่ทางการบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555.

เอกสิทธิ์ อรุณชนปกรณ. "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนวัดนวลนรดิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต1." 2562.

ภาษาอังกฤษ

Abbas N. "Student Affairs Management: Challenges for Contemporary." Northwestern Polytechnical University, China, 2012.

HR NOTE TEAM. "ทฤษฎีการบริหารจัดการ Pocc และหลักการจัดการองค์กรสู่ความสำเร็จตามแนวคิดของ Henri Fayol." เข้าถึงเมื่อ 8 ธันวาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://th.hnote.asia/orgdevelopment/190626-poccc-henri-fayol/>.

John W. Best, and James V. Kahn. *Research in Education*. Vol. 10th ed, Massachusetts: Pearson Education Inc, 2006.

Katie L. "Learning from Tragedy: Student Affairs Leadership Following College Campus Disasters." *Journal of Student Affairs Research and Practice* 54 (2017)

Lunenburg C. Fred, and Ornstein C. Allan. *Educational Administration: Concepts and Practices*. 7th ed. ed. California: SAGE Publications, 2020.

Muthoni. "Assessment of Student Leaders' Skills Critical in Managing Student Affairs in Public Universities in Kenya." *International Journal of Education and Literacy Studies* 6 (2018).

"Pdca Cycle /วงจรการควบคุมคุณภาพหรือวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle)." เข้าถึงเมื่อ 8 ธันวาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.iok2u.com/index.php/article/innovation/240-pdca-cycle-deming-cycle>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ที่ อว 8606(อ) 1515

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

12 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์

ด้วย นายยุทธนา เลิศคลัง รหัสประจำตัว 630620081 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการการค้นคว้าอิสระ เรื่อง
" การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี "
มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน รองผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน และครู จำนวน 88 คน
เพื่อประกอบการดำเนินการการค้นคว้าอิสระ

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จูไรรัตน์ นันทานิช)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขตบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัย เรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตบุรี ซึ่งข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านจะมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือว่าเป็นความลับ และขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงาน หรือโรงเรียนของท่านแต่ประการใด โดยผู้วิจัยจะนำผลไปวิเคราะห์ในภาพรวม จึงขอความกรุณาโปรดตอบให้ครบถ้วนทุกข้อตามความเป็นจริง

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน

3. แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย 2 ตอน จำนวน 22 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 การบริหารกิจการนักเรียน จำนวน 18 ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายยุทธนา เลิศคลัง)

นักศึกษาศาखाวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

- ( ) ชาย
( ) หญิง

2. อายุ

- ( ) ต่ำกว่า 30 ปี ( ) 30 - 40 ปี
( ) 41 - 50 ปี ( ) 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท
( ) ปริญญาเอก

4. ตำแหน่งงาน

- ( ) ผู้บริหาร
( ) ครูผู้สอน

ตอนที่ 2 การบริหารกิจการนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ โปรดเลือกตัวเลือกที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อโดย

- ก หมายถึง ระดับคุณภาพการบริหารกิจการนักเรียน น้อยที่สุด
ข หมายถึง ระดับคุณภาพการบริหารกิจการนักเรียน น้อย
ค หมายถึง ระดับคุณภาพการบริหารกิจการนักเรียน ปานกลาง
ง หมายถึง ระดับคุณภาพการบริหารกิจการนักเรียน มาก
จ หมายถึง ระดับคุณภาพการบริหารกิจการนักเรียน มากที่สุด

ข้อ	การบริหารกิจการนักเรียน	สำหรับผู้วิจัย
การวางแผนงานกิจการนักเรียน		
1. การรวบรวมข้อมูลมีระบบการรับฟังเสียงนักเรียนและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน		
ก	มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน	
ข	มีการรวบรวมข้อมูลจากระบบหรือช่องทางการรับฟังเสียงของนักเรียนรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน	
ค	มีการจัดทำระบบและขั้นตอนรับฟังเสียงของนักเรียนระเบียบและแนวปฏิบัติเป็นเอกสารคู่มือครูหรือคู่มือนักเรียนขึ้นใช้ในโรงเรียน	
ง	มีการเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	
จ	มีการแก้ปัญหาข้อร้องเรียนของนักเรียนและมีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ	
2. การทำแผนงานกิจการนักเรียน		
ก	มีการจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนโดยพิจารณาจากผลการประเมินการทำงานในปีที่ผ่านมาและข้อสรุปจากการรับฟังเสียงของนักเรียน	
ข	มีการจัดทำแผนงานเชิงกลยุทธ์ของงานกิจการนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร	
ค	มีการดำเนินการตามแผน	
ง	มีการนิเทศติดตามประเมินผล	
จ	มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการทำงานในวงรอบต่อไป	
การบริหารงานกิจการนักเรียน		
3. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและกำหนดพันธกิจงานกิจการนักเรียน		
ก	มีการกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียนและจัดทำแผนภูมิงานกิจการนักเรียน	
ข	มีการจัดทำพันธกิจ พรรณนางานกิจการนักเรียนและวางระบบการทำงานที่ชัดเจน	
ค	มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิของโรงเรียนและมีการขับเคลื่อนระบบ	
ง	มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เชื่อมโยงกับทุกหน่วยงานในโรงเรียน	
จ	มีการประเมินตนเองเพื่อทบทวนประสิทธิภาพการทำงานตามระบบและประเมินตนเอง	
4. การประสานงานกิจการนักเรียนกับเครือข่ายภายนอกโรงเรียน		
ก	มีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับเครือข่ายผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด	

ข้อ	การบริหารกิจการนักเรียน	สำหรับผู้วิจัย
ข	มีการประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับเยาวชน	
ค	มีการประสานงานและทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง	
ง	มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ	
จ	มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพิ่มขึ้นทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ	
5. การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน		
ก	วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน	
ข	การดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัด และความสนใจของนักเรียนและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	
ค	มีการตรวจสอบในเชิงปริมาณและคุณภาพของการจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมนักเรียนทั้งโรงเรียน	
ง	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	
จ	มีการนำผลประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	
การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม		
6. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย		
ก	มีการจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรม	
ข	มีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง	
ค	ปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ	
ง	มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	
จ	มีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม	
7. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม		
ก	มีการจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรม	
ข	มีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง	
ค	ปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ	
ง	มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	
จ	มีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม	

ข้อ	การบริหารกิจการนักเรียน	สำหรับผู้วิจัย
8. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม		
ก	มีการจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรม	
ข	มีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง	
ค	ปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ	
ง	มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	
จ	มีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม	
9. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์		
ก	มีการจัดกิจกรรมและมีหลักฐานแสดงว่ามีการจัดกิจกรรม	
ข	มีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง	
ค	ปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ	
ง	มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	
จ	มีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม	
10. การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี		
ก	มีการจัดกิจกรรมยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี	
ข	มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการยกย่องให้กำลังใจเป็นลายลักษณ์อักษร	
ค	มีหลักฐานการปฏิบัติเกี่ยวกับการยกย่องให้กำลังใจเป็นลายลักษณ์อักษร	
ง	มีการเผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียนที่ประพฤติดีให้ปรากฏ	
จ	มีการบันทึกเกียรติประวัติของนักเรียนไว้เป็นหลักฐานและเป็นปัจจุบัน	
การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน		
11. การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน		
ก	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร	
ข	มีการจัดระบบงาน มีแผนงาน / โครงการเป็นลายลักษณ์อักษร	
ค	มีการดำเนินงานเป็นระบบสอดคล้องกับแผนงาน / โครงการ และการทำงานร่วมกับเครือข่ายภายในและภายนอกสถานศึกษา	
ง	มีการนิเทศ การประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนางาน	
จ	มีผลสำเร็จจากการดำเนินงานชัดเจนทั้งเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน	

ข้อ	การบริหารกิจการนักเรียน	สำหรับผู้วิจัย
12. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		
ก	มีการแต่งตั้งครูปรึกษารับผิดชอบดูแลนักเรียน	
ข	โรงเรียนมีวิธีการให้ครูผู้รับผิดชอบดำเนินการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล	
ค	ครูดำเนินการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลครบทุกคน	
ง	มีเอกสารหลักฐานข้อมูลนักเรียนที่สามารถตรวจสอบได้	
จ	มีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนสำหรับนำข้อมูลไปใช้ในการคัดกรองนักเรียน	
13. การคัดกรองนักเรียน		
ก	มีเครื่องมือสำหรับใช้ในการคัดกรองนักเรียน	
ข	มีการประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคัดกรองนักเรียน	
ค	ครูดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามแนวปฏิบัติ	
ง	มีคณะกรรมการกลางพิจารณาผลการคัดกรองนักเรียน	
จ	มีการจำแนกนักเรียนอย่างชัดเจนและครอบคลุมทุกกลุ่ม	
14. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน		
ก	มีข้อมูลนักเรียนที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา	
ข	มีการกำหนดแผนงาน / โครงการ / กิจกรรม	
ค	มีการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการ / กิจกรรม	
ง	มีการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
จ	มีการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน	
15. การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน		
ก	มีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่ต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขทั้งที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา	
ข	มีการกำหนดแนวทาง วิธีการป้องกันและแก้ไข	
ค	มีการดำเนินการและมีหลักฐานการป้องกันและแก้ไขตามที่กำหนดไว้	
ง	มีการแก้ปัญหาร่วมกันกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง	
จ	มีการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินการแก้ไขปัญหา	
16. การส่งต่อนักเรียน		
ก	มีข้อมูลนักเรียนที่ควรได้รับการส่งต่อ	
ข	มีแนวปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	

ข้อ	การบริหารกิจการนักเรียน	สำหรับผู้วิจัย
ค	มีการส่งต่อนักเรียนตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้	
ง	มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
จ	มีการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน	
17. การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน		
ก	มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	
ข	มีการจัดทำแผนงาน / โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	
ค	มีการจัดกิจกรรมตามแผนงาน / โครงการเป็นประจำ	
ง	มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	
จ	ปรากฏกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักเรียนตามหลักประชาธิปไตยอย่างเด่นชัด สามารถเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นได้	
18. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน		
ก	มีการวางแผนประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้	
ข	มีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียนในรูปแบบคณะกรรมการ	
ค	มีการประเมินเชิงพัฒนาระหว่างดำเนินการ	
ง	มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานกิจการนักเรียน	
จ	มีการนำผลการวิเคราะห์ไปจัดทำรายงานผลการดำเนินการเพื่อใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน	

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ที่ให้ข้อมูล
เพื่อประโยชน์ในการวิจัยทางการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างสูง
นายยุทธนา เลิศคลัง

ที่ อว 8612.2/283

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

10 พฤษภาคม 2565

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์งานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์

ด้วย นายยุทธนา เลิศคลัง รหัสนักศึกษา 630620081 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร ได้รับอนุมัติให้
ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ใ้ขอความ
อนุเคราะห์ท่านในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้นักศึกษาสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของ
โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

นักศึกษา. 08 8502 7988

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

นายสมยศ บุญเจริญ

ผู้อำนวยการโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์

นายสะอาด สุวรรณสิทธิ์

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลและกิจการ
นักเรียน

นายไพเราะ จันทร์เพชร

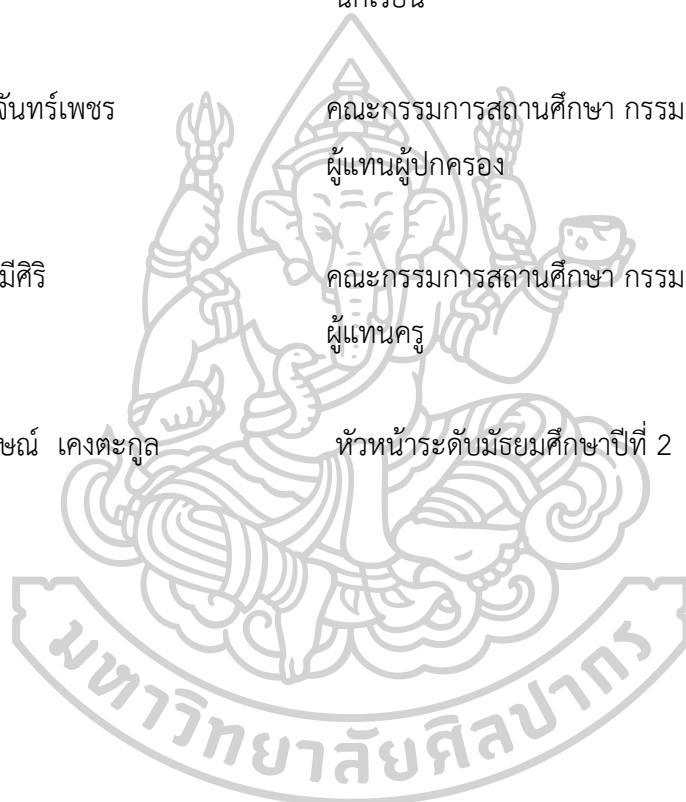
คณะกรรมการสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษาที่เป็น
ผู้แทนผู้ปกครอง

นายวัฒน์ชัย มีศิริ

คณะกรรมการสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษาที่เป็น
ผู้แทนครู

นางสาวศิริลักษณ์ เคงตะกูด

หัวหน้าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาสขราชบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสขราชบุรี ซึ่งข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านจะมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือว่าเป็นความลับ และขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานหรือโรงเรียนของท่านแต่ประการใด โดยผู้วิจัยจะนำผลไปวิเคราะห์ในภาพรวม จึงขอความกรุณาโปรดตอบให้ครบถ้วนทุกข้อตามความเป็นจริง

2. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา กรรมการที่เป็นผู้แทนครู 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลและกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน และหัวหน้าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน

3. แบบสัมภาษณ์นี้ ประกอบด้วยคำถาม 6 ด้าน จำนวน 6 ข้อ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายยุทธนา เลิศคลัง)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล .....

ตำแหน่งหน้าที่ .....

สถานที่ทำงาน .....

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 2 การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพอันส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนและคุณภาพของผู้เรียนเพื่อความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง

1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน

.....

.....

2. ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน

.....

.....

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

.....

.....

4. ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

.....

.....

5. ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

.....

.....

6. ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายยุทธนา เลิศคลัง
วัน เดือน ปี เกิด	30 พฤศจิกายน 2534
สถานที่เกิด	ราชบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2547-2549 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียน คุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ จ.ราชบุรี พ.ศ.2550-2552 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจาก โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2557 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี คณะพลศึกษา (กศ.บ.) สาขาพลศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	268 หมู่ 5 ต.ป่าหวาย อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี 70180

